

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 44 (1643), 2026 йил 5 март, пайшанба

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТЛАРДА ЯҚИН ШАРҚДАГИ ҲОЗИРГИ МУРАККАБ ВАЗИЯТ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 4 март куни Ўмон Султони Ҳайсам бин Торик Ол Саид, Бирлашган Араб Амирликлари Президенти Шайх Муҳаммад бин Зоид Ол Наҳаён, Кувайт Давлати Валиаҳди Шайх Сабоҳ ал-Ҳолид ал-Ҳамад ас-Сабоҳ, Қатар Давлати Амири Шайх Тамим бин Ҳамад Ол Соний, Баҳрайн Подшоҳи Ҳамад бин Исо Ол Халифа ва Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги Подшоҳи Абдулла II ибн ал-Ҳусайн билан телефон орқали суҳбатлашди.

Ўмон Султони Ҳайсам бин Торик Ол Саид билан мулоқотда Яқин Шарқдаги ҳозирги мураккаб вазият муҳокама қилиниб, юзага келган беқарорлик жиддий ташвиш уйғотаётгани қайд этилди.

Ўзбекистон Президенти Ўмон ҳудудида содир бўлган бундай ҳаракатлардан хавотирда эканини билдириб, Ўзбекистон ҳар қандай қарама-қаршилик ҳамда зиддиятни сиёсий-дипломатик ва тинч йўллар билан, музокаралар орқали ҳал қилишнинг қатъий тарафдори эканлигини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари Султонлиқнинг минтақада ҳавфсизлигини таъминлаш борасида амалга ошириб келаётган фаол воситачилик роли ва изчил савий-ҳаракатларини алоҳида эътироф этди.

Шунингдек, Ўмонда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг ҳавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш учун яратилаётган шарт-шароит учун Султон Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдириди.

Ўз навбатида Ўмон Султони Ўзбекистон етакчисига ҳамжиҳатлик ва бирдамлик туйғуларини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари Султонлиқнинг минтақада ҳавфсизлигини таъминлаш борасида амалга ошириб келаётган фаол воситачилик роли ва изчил савий-ҳаракатларини алоҳида эътироф этди.

Шунингдек, Ўмонда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг ҳавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш учун яратилаётган шарт-шароит учун Султон Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдириди.

Ўз навбатида Ўмон Султони Ўзбекистон етакчисига ҳамжиҳатлик ва бирдамлик туйғуларини таъкидлади.

Яқин ҳамкори бўлган Бирлашган Араб Амирликлари раҳбарияти ва халқи билан бирдам ва яқдил эканини билдириди.

Ҳозирда ушбу мамлакатда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларига кўрсатилаётган амалий кўмак, уларни Ватанига қайтариш бўйича олиб борилаётган чоралар учун алоҳида ташаккур изҳор этди.

Ўз навбатида Амирликлар етакчиси ушбу сиёсий-дипломатик ва тинч йўллар билан, музокаралар орқали ҳал қилишнинг қатъий тарафдори эканлигини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари Султонлиқнинг минтақада ҳавфсизлигини таъминлаш борасида амалга ошириб келаётган фаол воситачилик роли ва изчил савий-ҳаракатларини алоҳида эътироф этди.

Шунингдек, Ўмонда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг ҳавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш учун яратилаётган шарт-шароит учун Султон Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдириди.

Ўз навбатида Ўмон Султони Ўзбекистон етакчисига ҳамжиҳатлик ва бирдамлик туйғуларини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари Султонлиқнинг минтақада ҳавфсизлигини таъминлаш борасида амалга ошириб келаётган фаол воситачилик роли ва изчил савий-ҳаракатларини алоҳида эътироф этди.

Шунингдек, Ўмонда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг ҳавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш учун яратилаётган шарт-шароит учун Султон Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдириди.

Ўз навбатида Ўмон Султони Ўзбекистон етакчисига ҳамжиҳатлик ва бирдамлик туйғуларини таъкидлади.

Яқин Шарқдаги вазиятнинг кескинлашуви ва зиддиятлар минтақавий барқарорлик ва тинчликка жиддий таъкидланган таъкидланди. Муқаддас Рамазон ойида мусулмон уммати ўртасидаги келишмовчиликни кучайтирадиган номақбул ҳаракатлардан чуқур хавотир фойда этилди.

Давлат суверенитети, тинчлиги ва оқилолликка ҳавф солувчи ҳар қандай ҳатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш минтақа давлатларининг умумий манфаатларига хизмат қилиши таъкидлаб ўтилди.

Шунингдек, Ўзбекистон етакчиси Қатарда бўлиб турган фуқароларимизнинг ҳавфсизлигини таъминлаш ва уларни Ватанига қайтариш бўйича қўрилаётган чоралар ҳамда яратилган шароит учун Амир Аъло Ҳазратларига чуқур миннатдорлик билдириди.

Ўз навбатида Қатар Амири ҳозирги сиёсий кунларда Ўзбекистон Президентидаги дўстона мулоқоти, доимий равишда қўллаб-қувватлаб келаётгани, билдирган самимий бирдамлик сўзлари, икки томонлама стратегик шериклик муносабатларини ривожлантиришга қаратаётган қатъий эътибори учун алоҳида ташаккур изҳор этди.

Баҳрайн Подшоҳи Ҳамад бин Исо Ол Халифа билан мулоқот давомида Яқин Шарқда кузатилаётган сўнгги жараёнлар, минтақавий ҳавфсизлик ва барқарорликка салбий таъсир кўрсатаётган масалалар муҳокама қилинди.

Муқаддас Рамазон ойида мусулмон уммати ҳамжиҳатлик ва бирдамлик, ўзаро ҳурмат ва бағрикенглик тамойиллари асосида бир-бирига ҳамфикр ва мададкор бўлиши лозимлиги қайд этилди.

Мамлакат тинчлиги ва фуқаролар оқилолликка жиддий ҳавф соладиган, беғуноҳ инсонларнинг азият чекишига сабаб бўлаётган ҳар қандай ҳатти-ҳаракатларни

зудлик билан тўхтатиш, барча муаммоларни фақат дипломатик ва музокаралар йўли орқали ҳал этиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Мамлакатимиз етакчиси бундай мураккаб ва сиёсий шарт-шароитда Баҳрайн раҳбарияти ва халқи билан бирдам ва ҳамжиҳат эканлигини изҳор этди.

Ўз навбатида Подшоҳ Ҳамад бин Исо Ол Халифа давлатимиз раҳбарига шундай сиёсий кунларда эътибор кўрсатиб, қилган телефон кўнгириги, кўрсатган чин дўстлиги ва самимий қўллаб-қувватлови учун чуқур миннатдорлик билдириди.

Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги Подшоҳи Абдулла II ибн ал-Ҳусайн билан мулоқот давомида сўнгги кунларда Яқин Шарқда кузатилаётган жараёнларнинг кескин тус олиши минтақавий ҳавфсизлик, барқарорлик ҳамда давлатлараро муносабатларга жиддий путур етказиётгани алоҳида таъкидланди.

Бутун мусулмон уммати учун муқаддас бўлган Рамазон ойида мамлакатлар суверенитети, фуқаролар тинчлиги ҳамда оқилолликка ҳавф туғдирадиган ҳар қандай ҳатти-ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш, низо ва муаммоларни тинч ва дипломатик йўллар билан ҳал этиш зарурлиги қайд этилди.

Мамлакатимиз етакчиси бундай сиёсий кунларда Иордания раҳбарияти ва халқи билан яқдил ва бирдамлигини таъкидлади.

Ўз ўрнида Иордания Подшоҳи ушбу сиёсий кунларда чин дўстлик, самимий қўллаб-қувватлаш ва ҳамжиҳатлик сўзлари учун Президентимизга чуқур миннатдорлик изҳор этди. Яқин истиқболда Амманга бўлажак олий даражадаги тарихий ташриф юксак савияда ва сермахсул ўтишига қатъий ишонч билдириди.

ЎзА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

10 МАРТ — ХАЛҚАРО АЁЛ СУДЬЯЛАР КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

“Жасорат” медали билан

Ешназарова Гулистан Алланазаровна — Қорақалпоғистон Республикаси судининг иқтисодий ишлар бўйича судьяси

Шамсуддинова Эльза Рифовна — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

“Содиқ хизматлари учун” медали билан

Асранова Гулнораҳон Абдурасулвона — Андижон вилояти судининг фуқаролик ишлари бўйича судьяси

Болтаходжаева Ирода Абдукаримовна — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

“Шухрат” медали билан

Аймаганбетова Жанат Бисенбаевна — Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг судьяси

Дусматова Маҳсуда Мусурмоновна — Тошкент вилояти судининг иқтисодий ишлар бўйича судьяси

Юлчиева Соҳибхон Қодирмоновна — Фуқаролик ишлари бўйича Наманган вилояти Янгичўғрон туманлараро судининг раиси

Ш. МИРЗИЁЕВ

“Меҳнат шухрати” ордени билан

Астанова Умсуно — Ўзбекистон суд органлари фахрийси

“Дўстлик” ордени билан

Балкибаева Жанагул Исмаиловна — Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг судьяси

“Мардлик” ордени билан

Рабиева Мухаббат Миржалиловна — Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяси

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Тошкент шаҳри, 2026 йил 4 март

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИДА ИСЛОҲОТЛАР НАТИЖАСИДА САНОАТ ВА ХИЗМАТЛАР СОҲАСИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНМОҚДА

Президент Шавкат Мирзиёев Сирдарё вилоятида амалга оширилаётган ислохотлар натижадорлиги ва келгуси устувор вазифалар юзасидан йиғилиш ўтказди.

Сўнгги йилларда амалга оширилган янгиланишлар натижасида вилоят иқтисодиётида муҳим таркибий ўзгаришлар рўй бергани қайд этилди. Илгари асосан қишлоқ хўжалигига боғлиқ қолган ҳудудда саноат ва хизматлар соҳаси жадал ривожланиб, бизнес муҳити яхшиланиб, илғор тадбиркорларнинг қатлами шаклланди.

Ўтган йили Сирдарё вилояти иқтисодиёти 9,8 фоизга ўсди. Саноат ишлаб чиқаришида 8,2 фоизлик ўсish таъминланиб, бу кўрсаткич бўйича вилоят ҳудудлари орасида тўртинчи ўринни эгаллади. Аҳоли жон бошига ялли худудий маҳсулот ҳажми ҳам изчил ўсib бормоқда. 2017 йилда 10 миллион сўмни ташкил этган бўлса, 2025 йилга келиб, 38,1 миллион сўмга етди, яъни қарийб 3,8 баробарга ошди.

Ўтган йили вилоятда 42 та йирик инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, уларнинг умумий қиймати 333 миллион доллардан ошди. Ушбу лойиҳалар доирасида 17,5 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Ингилишда Сирдарёни Хитой тажрибаси асосида илғор инновацион ҳудудга айлантириш бўйича амалга оширилаётган ишларга алоҳида тўхталанди. Хитой провинциялари билан тўғридан тўғри ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Шунингдек, Корея Республикаси, Япония ва Малайзияга амалга оширилган хизмат сафарлари доирасида қатор инвесторлар билан музокаралар ўтказилди, юзлаб миллион долларлик лойиҳалар шакллантирилди. Жумладан, Гулистон туманида 300 миллион долларлик чорвачилик мажмуаси ва болалар учун озиқ-овқат ишлаб чиқариш лойиҳаси бўйича келишувга эришилди. Янгичер шаҳрида Франциянинг “Bonduelle” компанияси билан ҳамкорликда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳасини ишга тушириш режалаштирилган.

Шу билан бирга, рақамли иқтисодиёт, косметика саноати, агросаноат ва қайта ташлаш соҳаларида ҳам янги инвестиция ташлаб-қўриқлари ишлаб чиқилимоқда. Хусусан, Ширин шаҳрида дата-марказ, Гулистон шаҳрида инкубация ва акселерация марказларини ташкил этиш бўйича лойиҳалар шакллантирилган.

Ингилишда жорий йилда вилоятта 3 миллиард доллар инвестиция жалб қилиш ва экспорт ҳажмини 500 миллион долларга етказиш вазифаси қўйилди. Бунинг ҳисобига ялли худудий маҳсулотни 9 фоизга, саноатни 8,2 фоизга, хизматлар соҳасини 15,4 фоизга, қишлоқ хўжалигини 6,8 фоизга ва қурилиш ҳажмини 15 фоизга ошириш режалаштирилган. Бандлик ва камбағалликни қисқартириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Ўтган йили камбағаллик даражаси 11,3 фоиздан 6,2 фоизга туширилди. Бироқ бу кўрсаткич ҳали ҳам республика ўртacha даражасидан юқори экани қайд этилди.

Жорий йилда тадбиркорлик лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш учун 10 триллион сўм ресурс ажратилмоқда. Мазкур маблағлар асосида 185 минг аҳолини иш билан таъминлаш, ишсизлик даражасини 4,6 фоизгача, камбағалликни эса 3 фоизгача қисқартириш режалаштирилган. Гулистон, Ширин, Янгичер шаҳарлари, Сардоба, Сайхунбод, Сирдарё ва Ховос туманларини ишсизлик ҳамда камбағалликдан холи ҳудудга айлантириш чоралари кўрилади.

Бу борада “Меҳнатсевар аёл”, “Тенг имкон — инклизив бандлик”, “Бир маҳалла — бир маҳсулот” каби дастурлар доирасида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, маҳаллаларда янги иш ўринларини яратиш ва аҳолининг даромад манбаларини кўпайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Йўналтирилган 100 миллион доллар

ҳисобига вилоятда 47 та мактаб, 45 та боғча, 35 та тиббиёт муассасаси ҳамда 18 та спорт ва маданият объектини тўлиқ таъмирлаш топширилди.

Ўтган йилда Гулистон шаҳридаги 22 минг хонадонни узлуксиз ичимлик суви билан таъминлаш масаласи ҳал этилди. Мирзаобод, Сардоба, Боёвут, Ховос туманлари ва Янгичер шаҳридаги 12 минг хонадон ҳам доимий ичимлик суви билан таъминланмоқда.

Мухандислик инфратузилмасини ривожлантириш доирасида жорий йилда 349 километр электр тармоқлари қуриш, 99 та трансформатор ўрнатиш, шунингдек, сув тармоқларини кенгайтириш ҳисобига аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш даражасини 89,5 фоизга етказиш режалаштирилган.

Шунингдек, вилоятда уй-жой қурилиши жадал давом эттирилмоқда. 2026 йилда 3,5 минг хонадондан иборат 80 та кўп қаватли уй қуриш, жумладан, 1,5 минг хонадонни “Янги Ўзбекистон” массивлари ҳам яқин эътибор ҳамда реновация дастури асосида янги уй-жойлар қуриш режалаштирилган.

Қишлоқ хўжалигидаги имкониятлардан самарали фойдаланиш зарурлиги алоҳида таъкидланди. Сирдарёда экан майдонлари жон бошига бошқа қатор ҳудудларга нисбатан анча кўп бўлиб, сув таъминоти ҳам яқин. Бироқ мева-сабзавот экспорти ҳозирча 60 миллион доллардан ошмаётгани қайд этилди.

Бу борада “Сирдарё агро инвест” компаниясини ташкил этиб, туманда сув тежовчи ва юқори агротехнологиялар асосида даромадли экан майдонларини шакллантириш ҳамда уларни “тайёр бизнес” шаклида аҳолига тақлим қилиш режалаштирилган. Дастлаб 12 минг гектар ер майдонида ушбу механизмни жорий этиш кўзда тутилган.

Жорий йилда 20,8 минг гектар ер майдонида сув таъминотини яхшилаш ва 748 миллион куб метр сувини тежаш вазифаси қўйилди.

ЎзА

Президент ташрифидан сўнг

МЕНИНГ МАНГУ ҲАЙРАТИМСАН, СУРХОНДАРЁ!

Янги Ўзбекистондаги ислохотларни тўлалигича шарҳлаб беринг деган савол унча-мунча ижодкор, журналистни шошириб қўйиши аниқ. Бу янгиланишлар кўлами кенглиги билан боғлиқ. Аммо мамлакатимизда халқни рози қилиш йўлидаги ўзгаришларни битта манзил — Жарқўрган туманидаги “Янги Ўзбекистон” массиви мисолида бемалол шарҳлаш мумкин. Бундай дейишимизга асосларимиз бор, албатта.

Президентимиз ушбу массивга ташриф буюргач, биз ҳам ижодий гуруҳимиз билан Сурхондарё вилоятининг Жарқўрган туманига йўл олдик. Бир вақтлар Қорағноқ деб номланган маҳалла фаоллари, оддий одамлар билан суҳбатлашиб, у ердаги имкониятлар билан танишдик.

***

Бийдай чўлини иккига бўлиб ўтган раво йўлда машина бир маромада олға интилади. Бир қарашда саҳрони эслатадиган қум барханлари шувуқ, янтоқ каби чўл ўсимликлари сабаб қорайиб кўринади.

Давоми 3-бетда

Зўравонликка қарши тизимли ёндашув – мамлакатимизнинг қатъий позицияси

Шарҳ

Мамлакатимизда аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга нисбатан таъминланган ҳолатларнинг олдини олиш масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналишига айланган. Президентимизнинг куни кеча қабул қилинган “Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан таъминланган ҳолатларнинг олдини олиш бўйича қўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида”ги фармони Конституциямизда мустақкамланган принципларнинг амалдаги ифодаси бўлди. Бинобарин, бош қонунимизда инсон шаъни, кадр-қиммати ва ҳуқуқлари олий қадрият сифатида эътироф этилган. Аёллар ва болалар эса ҳар қандай жамиятда алоҳида ҳимояга муҳтож қатламдир.

Фарид НАЗАРОВ, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги юридик бўлим бошлиғи

ризовжантириш учун грант ва молиявий қўмаклар берилди. Агар бундай оилалар ижтимоий реестрга киритилса, уларга бериладиган молиявий ёрдам амалдаги миқдорларга нисбатан 1,5 баравар оширилган ҳолда тақдим этилади.

Ешларнинг онгли қарор қабул қилинишига шартли яратиш, уларни иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш орқали давлат келажак авлоднинг барқарор ҳаёти учун замин ҳозирлайди. Ниҳоят, ёш тўғрисидаги қонунчилик талабларини бузиш, эрта никоҳ ёки 16 ёшгача бўлган ҳомиладорлик ҳолатларини яшириш каби нафақат ҳуқуқбузарлик, балки бола тақдирига бефарқ муносабатдир. Шу боис, янги тартибга кўра, бундай ҳолатларнинг латентлигини бартараф этиш, яъни яширин қилишни олдини олиш давлат сиёсатининг устувор вазифаси сифатида белгиланмоқда.

Эрта никоҳ ёки 16 ёшгача бўлган ҳомиладорлик ҳолатлари аниқланган тақдирда бу ҳақда икки ишлар органлари ҳамда “Инсон” ижтимоий хизматлар марказларига хабар бериш мажбурияти фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш, фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёшиш органлари, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари, шунингдек, диний идора вакиллари зиммасига юклатилмоқда. Бу механизм “кўрдим — билмадим” амалиётига чек қўйиб, жамиятнинг ҳар бир бўлимини болалар манфаатини ҳимоя қилиш жараёнига жалб этади.

Муҳими, мазкур ҳолатлар тўғрисида хабар бермаслик маъмурий жавобгарликка тортиш учун асос сифатида белгиланмоқда. Энди эрта никоҳ ёки воға етмаган қизлар билан боғлиқ ҳуқуқбузарлик ҳолатларини яшириш ёки сукут сақлаш орқали “бетараф” бўлиш имкони қолмайди.

Давлат профилактикани фақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар вазифаси сифатида эмас, балки бутун жамиятнинг умумий масъулияти сифатида белгиланган, шаффофик ва жавобгарлик тамойилларини амалда қарор топтирмақда. Шу билан бирга, эрта никоҳ ва ҳомиладорлик ҳолатлари аниқланган воға етмаган қизлар ҳақидаги маълумотларнинг сир сақлиниши ҳамда уларнинг ҳуқуқий ҳимояси таъминлини алоҳида қаролат сифатида назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари, жиноят ва ҳодисаларни рўйхатга олиш бўйича электрон тизим

доирасида эрта никоҳ ва 16 ёшгача бўлганларнинг ҳомиладорлик ҳолатларидан хабардор қилиш имконини берувчи “O’smir-signal” модули йўлга қўйилди.

Замонавий ахборот технологияларига таянган бундай тизим ҳуқуқбузарликларнинг эрта босқичда аниқланиши, болаларни хавфли муҳитдан ўз вақтида ҳимоя қилиш ва идораларро ҳамкорлиқни кучайтиришга хизмат қилади. Шу тариқа давлат профилактика, шаффофик ва жавобгарлик тамойилларини амалда қарор топтирмақда.

Шу билан бирга, ҳимоя ордери берилган жабрланувчи хотин-қизларнинг хавфсизлигини таъминлашда замонавий рақамли механизмлардан фойдаланилади. Хусусан, уларнинг розилиги асосида алоқа воситалари (телефон, планшет ва бошқа қурилмалар)га Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигининг “SOS қақирув” функцияси алоқа бўлган “my.hma.uz” мобил иловаси ўрнатилди. Бу механизм зўравонлик хавфи юзага келган ҳолатда жабрланувчининг зудлик билан тегишли хизматларга сигнал бериш имконини яратди.

Зўравонлик ҳолатларида вақт ҳал қилувчи омил эканини ҳисобга олсак, “SOS қақирув” механизми ҳар бир дақиқанинг аҳамиятини инобатга олган ҳолда ишлайди. Мазкур иловадан фойдаланиш фақат жабрланувчининг рози-

стандартларга мос равишда ишлаб чиқилгани билан аҳамиятлидир.

Аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимини халқаро стандартлар даражасига олиб чиқиш мақсадда ҳуқуқий бўшлиқларни бартараф этиш ва жавобгарликнинг аниқ самарали ҳамда адолатли тизимини шакллантириш кўзда тутилмоқда. Хусусан, аёлларни айнан жинси сабабли қасдан ўлдириш — фемицид, оила аъзоларини қасдан ўлдириш — фамицид каби оғир жиноятларни алоҳида ҳуқуқий тоифа сифатида белгилаш масаласи жиноятнинг ижтимоий хавфлилик даражасини тўғри баҳолаш ва жазонинг адолатли тайинлишига хизмат қилади.

Шунингдек, шахсни иродасига қарши мунтазам таъқиб қилиш — stalking, интернет ёки ижтимоий тармоқлар орқали содир этиладиган киберзўравонлик, воға етмаганлардан жинсий мақсадларда фойдаланиш ҳамда онлайн муҳит орқали ишончини қозониб, уларни ноқонуний ҳаракатларга жалб қилиш — онлайн гриминг каби янги шаклдаги таҳдидларга нисбатан аниқ жавобгарлик чораларини белгилаш тақлиф этилмоқда.

Халқаро амалиётда зўравонликка қарши курашишга барқарор тараққиётнинг асосий шарти сифатида қаралмоқда. БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадларида гендер тенглик ва зўравонликни бартараф этиш алоҳида устувор

лиги асосида амалга оширилиши унинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликларига ҳурмат таъминлаш сифатида таъминланади.

Ҳужжатга биноан, айниқса, эрта никоҳ билан боғлиқ ҳолатларга нисбатан жавобгарликни кучайтириш, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятини тақомиллаштириш, махсус тайёргарликдан ўтган терговчилар ва судьяларни жалб этиш каби чораларни қўллаш амалиёти янги босқичга олиб чиқилмоқда.

Халқаро таърибга ҳам аёллар ва болаларни зўравонликдан ҳимоя қилиш масаласида фақат жиноий жазо етарли эмаслигини кўрсатади. БМТнинг Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияси, Хотин-қизларни камситишнинг барча шаклларида барҳам бериш тўғрисидаги конвенцияси, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси каби халқаро ҳужжатлар давлатларнинг профилактика, ҳимоя ва реабилитация чораларини комплекс қўришга чақирган. Шу нуқтаи назардан ҳам мазкур ҳужжат айна халқаро

йўналиш этиб белгиланган. Мазкур фармон тўғрисида глобал мақсадлар миллий қонунчилик ва миллий амалиёт билан уйғунлаштирилмоқда. Энг муҳими, ушбу ҳужжат жамиятда ҳуқуқий маданиятни ошириш, ешларда масъулият ва онгли муносабатни шакллантиришга хизмат қилади. Эрта никоҳнинг салбий оқибатлари, зўравонликнинг инсон тақдирига таъсири ҳақида кенг тушунириш ишлари ўтказилиши белгиланган бўлиши билан мақдурвий ёндашув ҳам кучайганидан далолат беради.

Мазкур фармон аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида янги даврни бошла берди. У Конституция нормалари, миллий қонунчилик, халқаро мажбуриятлар ва илгор хоржий таърибани уйғунлаштирган ҳолда комплекс, тизимли ҳамда инсонпарвар механизм шакллантирилмоқда. Бу эса мамлакатимизда ҳар бир аёл ва ҳар бир бола ўзини ҳимояланган, қадрланган ва давлат эътиборида деб ҳис қилишини таъминлайди.

АЁЛЛАР ВА БОЛАЛАР ҲУҚУҚЛАРИ – ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШИ

Муножат ЙЎЛЧИЕВА, сенатор

Мазкур фармонни шунчаки навбатдаги ҳуқуқий қадам сифатида баҳолаш нотўғри бўлади. Чунки ушбу ҳужжат жамиятда аёл ва бола шаъни, кадр-қиммати ва хавфсизлигини таъминлашга қаратилган аниқ стратегик дастурдир. Унда давлат органлари ва ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш, профилактика механизмларини кучайтириш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жабрланувчиларни қўллаб-қувватлашнинг замонавий ёндашувлари белгилаб берилди.

Эрта никоҳ ва масъулият масаласи

Фармонда алоҳида эътибор никоҳ ёшига етмаган шахслар билан ҳақиқатда никоҳ муносабатларига киришиш ҳолатларининг олдини олишга қаратилган. Эрта никоҳ — нафақат ҳуқуқий, балки ижтимоий ва маънавий муаммо. У қизларнинг таълим олиши, касб эгаллаши, жамиятда ўз ўрнини топишига жиддий тўсиқ бўлади.

Шу нуқтаи назардан, ота-оналарнинг ўз воға етмаган фарзандлари тақдирини учун масъулиятини ошириш, ҳуқуқий онг ва маданиятни юксалтириш долзарб вазифадир. Қонун устуворлиги таъминланган жойда болалар манфаати биринчи ўринга қўйилади.

Онгли ва барқарор оилавий муносабатлар

Ҳужжатда молиявий мустақилликка эришган, оила қуришга ҳар томонлама тайёр бўлган зўравонликни рағбатлантириш масаласи ҳам белгилаб берилган. Бу ёндашув оилани шимма-шошарлик билан эмас, балки масъулият, ўзаро ҳурмат ва тайёргарлик асосида барпо этишни назарда тутди.

Муносабат

Айниқса, никоҳланувчиларни “машиий зўравонликсиз бахтли оилавий ҳаётга тайёрлаш” махсус курсларига босқичма-босқич тўлиқ қамраб олиш вазифаси муҳим аҳамиятга эга. Шу маънода, камровни 2026 йилга 50 фойз, 2027 йилга 60 фойз ва 2030 йилга 100 фойзга етказиш бўйича аниқ кўрсаткичлар белгилангани соҳада натижага йўналтирилган ёндашувни кўрсатади. Бу курслар орқали ешларда нисоларни тинч ҳал этиш, ўзаро ҳурмат, тенглик ва ҳуқуқий маданиятни шакллантиришга эришилади. Энг муҳими, профилактика орқали зўравонликнинг илдирига барҳам бериш мумкин.

Зўравонликка қарши муросасиз кураш

Фармон аёллар ва болаларга нисбатан таъин ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш тизимини тақомиллаштириш, сонини кескин қисқартириш ҳамда жабрланувчиларни қўллаб-қувватлашнинг таъминланган механизмларини жорий этишни ҳам назарда тутди.

Бу ерда гап фақат жазо чоралари ҳақида эмас, комплекс ёндашув ҳақида. Профилактика, эрта аниқлаш, ҳуқуқий ва психологик ёрдам, реабилитация чоралари бири-бири билан уйғун ҳолда амалга оширилиши лозим. Давлат органлари, фуқаролик жамияти институтлари ва маҳалла тизими ўртасидаги ҳамкорлик айна шу мақсадга хизмат қилади.

Жамиятда зўравонликка нисбатан муросасизлик муҳитини шакллантириш эса энг муҳим вазифалардан бири. Зўравонлик “оилавий иш” эмас, балки жамият хавфсизлигига таҳдид эканини англашмиш зарур.

Мазкур фармон ижросини таъминлашда парламент назорати алоҳида аҳамият касб этади. Қабул қилинаётган қонунлар, амалий дастурлар ва ҳудудлардаги ҳолат таҳлили доимий эътиборимизда бўлади.

Биз учун энг муҳим мезон қабул қилинган нормаларнинг ҳаётда қандай ишлайётгани, аёл ва болаларнинг ҳақиқий ҳимояси таъминланаётганидир. Ҳар бир мурожаат, ҳар бир ҳолат орқали инсон тақдирини турганини унутмаслигимиз керак.

Ушбу фармон 8 март — Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида қабул қилинганда ҳам ўзинга хос рамзий маъно муҳасам. Зеро, ҳужжат халқимизга тақдим этилган юксак ҳуқуқий эътибор ва ишонч ифодаси ўлароқ, жамиятимизда адолат, тенглик ва ҳурмат тамойилларини янада мустақкамлашга хизмат қилади.

Аёл ҳимояланган жамият барқарор жамиятдир. Болалар ҳуқуқи таъминланган мамлакат келажаги мустақкам давлатдир. Ўзаги, мақсад-моҳияти мана шу икки жиҳатга қаратилган фармон ижросини таъминлаш эса барчамизнинг умумий бурчимиз ва масъулиятимиздир.

ХАЛҚИМИЗГА ҲАЛОЛЛИК ВА САДОҚАТ БИЛАН ХИЗМАТ ҚИЛИШ – ФАРЗАНДЛИК БУРЧИМ

Мамлакатимизда маҳаллалар фаолиятини ривожлантириш бўйича изчил ислохотлар амалга оширилмоқда. Албатта, бунинг ўзига хос рамзий маъносини, зарурати бор. Зеро, маҳалла халқ ва давлат ўртасида боғлиқликни таъминлайдиган, жамиятдаги ислохотлардан ҳар бир инсон баҳраманд бўлишига замин яратадиган маскандир.

Дилдаги гаплар

лиқ, бунёдкорлик руҳини кучайтиришга эришилмоқда.

Масалан, ўзим фаолият юритаётган Зангиота туманидаги Форобий маҳалласини олайлик. Бугунги кунда 1200 га яқин оиладан деярли барчасининг кичик бўлса ҳам тадбиркорлик лойиҳалари бор. Ҳатто рўзгор ташвиши, бола-чақа парвариши билан банд бўлиб уйда ўтирган аёллар ҳам хонадонидо тикувчилик, пишириқ тайёрлаш, ҳатто

АТ каби замонавий соҳаларда хизмат кўрсатмоқда.

Табиийки, бундай муҳим натижаларга ўз ўзини эришилаётгани йўқ. Инсон қадрини қўллаб амалга оширилаётган жадал ислохотлар бу борада муҳим дастуруламал бўлмоқда. Жорий йилнинг Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятнинг юксалтириш йили деб эълон қилинган ушбу хайрли ишлар бардавом бўлишига хизмат қилмоқда. Жумладан, маҳалламизда ҳам бу йўналишда тегишли вазифалар белгилаб олинди, ишлар бошлаб юборилди. Мазкур жараёнда ҳар бир имкониятдан унумли фойдаланилмоқда. Хусусан, ишчиларни касб-ҳунарга ўқитиб, бандлигини таъминлаш

Фаролиятимизда орттиратган бундай илгор таърибаларни мамлакатимиз бўйлаб кенг ёйишга ҳисса қўшаётганимиздан манманум. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ташаббуси билан шу йўналишда ташкил этилган лойиҳаларда фаол қатнашиб, Қорақалпоғистон Республикаси ва Наманган вилоятида хизмат сафарига бўлдим. Ушбу ҳудудларда ҳам қандалоқчилик ва ярим тайёр маҳсулотлар тайёрлаш, уй тозалаш хизмати каби лойиҳаларимни аҳоли орасида тарғиб этадим. Бу лойиҳалар кичик сармоя билан катта натижаларга замин яратди олишини мазкур ҳудудларда ҳам тўла синовдан ўтказдик. Ҳозир ушбу имкониятдан фойдаланиб, оилавий тадбиркорликни йўлга қўйган қўллаб аёллар кўнгилроқ қилиб, миннатдорлик билдиради. Уларнинг ютуғидан чексиз қувонаман. Бу мени янада изланишга даъват этади.

Асия КУДАЙБЕРГЕНОВА, Зангиота тумани Форобий МФЙдаги ҳоким ёрдамчиси, “Шухрат” медали соҳиби

Шу боис, сўнгги йилларда маҳалла тизими жамиятимизда кенчаётган ислохотларнинг ҳал қилувчи бўлишига айланди. Маҳаллага қўшимча куч ва имкониятлар тақдим этилиши, ваколат ҳам, масъулият ҳам қўйи тизимга туширилмоқда. Ҳар қандай масала маҳалланинг ўзида ҳал этиляпти, ижтимоий ёрдам ва хизматлар кўрсатиш маҳалла даражасигача кириб боради.

Камбағалликни қисқартириш, бандликка қўмаклашиш, оилалар фаровонлигини таъминлаш, жиноятчиликнинг олдини олишда маҳалла катта куч сифатида майдонга чиқмоқда. Ана шундай муҳим ислохотлар жараёнида “маҳалла еттилик” тизимидаги ҳоким ёрдамчиларининг роли ҳам тобора ортти борапти.

Бугунги кунда маҳаллалардаги ҳоким ёрдамчилари аҳолини даромадди меҳнатга жалб қилиш, бандлигини таъминлаш, тадбиркорликни ривожлантириш, маҳалланинг “ўсис нуқталари”ни аниқлаб, драйвер лойиҳаларини илгари суриш борасида фаол ишлаяпти. Натижада ишсизлик ва камбағалликни камайитириш, аҳоли орасида тадбиркорлик, яратувчи-

Изҳор

Президентимиз қарорига мувофиқ, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори бўлиш биз учун улкан шараф ва айна пайтда катта масъулият демак. Бундай юксак эътироф, рағбатни хотин-қизларнинг ўз салоҳиятини намоеъ этиши, жамиятда муносиб ўрин эгаллашига қаратилган эътибор ва ғамхўрликнинг ёркин ифодаси деб биламиз.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ўқиш учун QR-КОДИНИ КАНЕР ҚИЛИНГ!

ЮКСАК ЭЪТИРОФ – БИЗ УЧУН КАТТА ИШОНЧ ВА МАСЪУЛИЯТ

Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университети талабалари сифатида ушбу мукофотга сазовор бўлганимиздан ниҳоятда фахрланамиз. Чунки университетимиз бугунги кунда нафақат Қорақалпоғистон, балки бутун мамлакатимиз миқёсида илмий салоҳияти, замонавий таълим муҳити ва иқтисодий ешларни қўллаб-қувватлаш тизими билан алоҳида нуфузга эга.

Университетдаги бу шараф, устозларнинг доимий эътибори ва қўллаб-қувватлови билан олишга интилишимизни янада кучайтирди. Айниқса, ешлар ташаббусларини рағбатлантириш, илмий, ижодий ва ижтимоий фаолиятини оширишга қаратилган муҳит шахсий ривожланишимизда муҳим омил бўлаётди.

Бугунги натижаларимиз фақат шахсий муваффақиятимиз эмас, аввало, университетимиз профессор-ўқитувчилари, устозларимиз ва бизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб келётган жамоанинг меҳнати самараси деб ҳисоблаймиз. Бизга билдирилган ишонч, яратилган имкониятлар ва берилган билимлар ушбу юксак мукофот сари етаклаган энг муҳим омилар бўлди.

Бир университетдан бир вақтнинг ўзида икки талабанинг Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори бўлиши биз учун алоҳида фахрдир. Бу ҳолат университетимизда қизларнинг таълим олиши, лидерлик қобилиятини ривожлантириш ҳамда жамият ҳаётида фаол иштирок этиши учун яратилган кенг имкониятларнинг амалий натижаси деб биламиз.

Шу кунгача университетимиздан 10 нафар иқтидорли қиз ушбу нуфузли мукофотга эришганидан фахрланамиз. Келгусида эгалланган билим ва таърибамизни юртимиз равақига, илм-фан тараққиёти ҳамда жамият ривожига муносиб ҳисса қўлишига сафарбар этамиз.

Бизга ишонч билдирган Президентимизга, университет раҳбариятига, устозларимиз ва ота-оналаримизга самимий миннатдорлик билдираемиз. Ушбу эътироф бизни янада кўпроқ ўқиш, изланиш ва Ватанимиз тараққиёти йўлида хизмат қилишга ундайди.

Дилноза ЭРИМБАТОВА, Индира САТНИЯЗОВА, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндорлари

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

Президент ташрифидан сўнг

МЕНИНГ МАНГУ ХАЙРАТИМсан,

Бошланиши 1-бетда

Жарқўрғон туманининг катта қисми мана шундай чўлдан иборат. Шу боис, сувсиз чўлда асосан чўпонлар яшаган. Қум барханларидан иборат даштда қўра тиклаш ҳам осон эмас. Чунки иморат учун зарур барча нарса, ҳатто пахсадевор учун тулпорни ҳам ташиб келиш керак.

Тумандаги “Янги Ўзбекистон” массиви барпо этилган жой яқин-яқингача чўпонлар яшайдиган овлоқ манзил эди. Маҳалла номи ҳам шунга хос тарзда Қораянтоқ деб аталарди. Ҳозир бутунлай замонавий қиёфага кирган маҳаллани ўзига хос мўъжаз шаҳарча, десак муболага бўлмайди. Биз ўтирган машина массив худудига яқинлашар экан, аввало, маҳалланинг яшил “белбоғи”га дуч келдик. Томчиллатиб сўғориш тизими жорий этилган яшил майдонда турфа ниҳоллар қатор саф торган.

— Мана шу иш пухта режа билан қилинди, — дейди ҳамроҳларимиздан бири қўчатларга ишора қилиб. — Ёзда чўлнинг иссиғи юзни куйдиради. Дарахт кўп бўлса, массивга гармсел “босириб” қиролмайди-да!

— Маҳаллага етиб олайлик, бунга ўхшаш режали ишларнинг кўпини кўрасиз, — гапга қўшилди ёши эллики қоралаган ҳайдовчимиз Акбар ака. — Катта шаҳарларда қандай шароит бўлса, ҳаммаси шу ернинг ўзиде бор.

Шу чоғ кўп қаватли уй бўлганидан кейин шаҳар шароити бўлиши аниқ-ку деб ўйлайсиз. Сўнг Президентимиз ташриф буюрган массивда замонавий ўқув маркази борлиги, янги мактаб қурилгани ёдга тушади. Ҳа, энди ҳар бир маҳаллада каттамин-кичик ўқув маркази бор, мактабларнинг замонавий қиёфага кириши янгилик эмас-ку. Аммо маҳалла билан яқиндан танишар эканмиз, бундай ўйлар хато эканини, минг бора эшитгандан кўра, бир марта келиб кўриш афзаллигини англаймиз.

Айни дам маҳаллага “Янги Ўзбекистон” номи бежиз берилмаганига амин бўламиз. Чунки массивдаги ҳар бир жихат янги Ўзбекистон қиёфасига, ундаги ислохотлар руҳига уйғун. Масалан, мамлакатимизда муаммоларни жойида ҳал этишга жиддий эътибор берилляпти. Бунинг учун маҳалла тизими босқичма-босқич, аммо қисқа муддатда тўдан ислох этилди. “Янги Ўзбекистон” МФИда мана шу ишларни тўғри ташкил этиш учун барча шарт-шароит яратилган.

— Шу маҳаллада қирқ йилдан бери яшайман, — дейди маҳалла раиси Элмурод Аллиёров. — Биз ҳам мол боқиб, қирларга қўй ҳайдаб катта бўлганмиз. Охириги уч йилда маҳалламиз бутунлай ўзгариб, шаҳарчага айланди. Маҳалламизнинг биноси йўқ эди. Ҳали у, ҳали бу тadbirkорнинг биносида ижарада турардик. Тез-тез кўчишга мажбур эдик. Маҳалламиз учун барча шарт-шароитга эга замонавий бино қуриб берилди. У ерда “маҳалла еттичилиги” ишлаши, очик, шаффоф тизимдан самарали фойдаланиши учун зарур техник имкониятлар яратилган. Анча йиллардан бери маҳалла тизимида турли лавозимларда ишлаганман. Ҳозиргидай шароит, имконият ҳеч қачон бўлмаган. Маҳалла аҳлини банд қилиш учун шу ернинг ўзиде кўплаб тadbirkорлик субъектлари ишга туширилди. Савдо ва хизмат кўрсатиш марказлари очилди. Бундай имкониятлардан аҳоли жуда мамнун.

Маҳаллада 68 та кўп қаватли уй қурилди. Улардаги 1,5 мингта хонадонга аҳоли кўчиб кирди. Режага кўра, кўп қаватли жами 116 та уй қурилиши керак. Ҳозир қурилиш давом этапти. Қолган уйлар ҳам тез орада битди. Муҳими, уйларга коммунал хизмат кўрсатишнинг барчаси марказлашган тизимга эга. Бундан ташқари, поликлинга, 180 ўринли боғча, 330 ўринли мактаб қурилди. Илгари бундай шароит йўқ эди. Ўқувчилар қишда синфхонада ўтириб совуқ ердик. Ҳозир замонавий қозонхонаси бор. Хоналар иссиқ,

замонавий ўқув қуроллари, зарур техник воситалар билан тўлиқ жиҳозланган. Кўп қаватли уйлар учун иккита марказлашган қозонхона қурилган.

Маҳалланинг инфратузилмаси ҳам ҳавас қилдирган даражада. Илгари бу жойларда чирок, ёруғлик йўқ эди ҳисоб. Ҳозир кўчалар чароғон. Хавфсиз йўлакни айтмайсизми! Кечки пайларда ёшлар, нуруний отахон ва онахонлар шу йўлак бўйлаб сайрга чиқади. Энди шаҳарга бориш шарт эмас, ҳамма шароит шу ернинг ўзиде муҳайё қилинди.

Янги Ўзбекистонни бунёд этиш билан бирга олдимизга Учинчи Ренессанс пойдеворини қўйишдек катта маррани олганмиз. Бунинг учун эса, албатта, замонавий билимларни эгаллаган, руҳияти миллий тафаккур билан бойинган авлод зарур. “Янги Ўзбекистон” массивида бунинг учун ҳам етарлича шароит яратилган. Нафақат яратилган, балки бошқаларга намуна бўладиган жиҳатлари ҳам бор. Биргина мактабдан мисол, ушбу муассаса давр талабларига тўла жавоб беради. Муҳими, мамлакатимиз сиёсатига мос равишда мактабда барча учун тенг шароит яратилган. Хусусан, ногиронлиги бўлган болалар учун зарур имкониятлар яратилиб, инклюзив таълим йўлга қўйилган. Мактаб ҳовлисига кириб борар эканмиз, ўқувчи қизларга дуч келдик. Улардан бири махсус аравада, синфдоши эса унинг ёнида кувноқ оҳангда нимадир ҳақида суҳбатлашиб кетарди. Тасодифан ўқитувчилардан ҳам аввал бизга йўлиққан бу ўқувчилар ташрифда Президентимиз билан учрашган, бирга суратга тушган ўқувчилар экан.

— Тўққиз йил уйда таҳсил олгандим. Мактабга келганимга бир йилдан ошди. Бу ерда кўп дўстлар топдим, — дейди мактаб ўқувчиси Феруза Жумақуллова. — Унинг гапини синфдоши тасдиқлаб, суҳбатга қўшилиди.

— Феруза мактабимизга келганига бир йилдан сал ошди. Ҳозир дарсларни бирга ўзлаштирамиз. Танаффусда ҳовлида айланиб гурунлашамиз. Унга қарашини, кутиб олиб, кузатиб кўйиш учун махсус ўқитувчи ҳам тайинланган, — дейди синфдоши Муштарий Қаринова. — Келган пайларда ўқувчилар билан унчалик чиқиша олмасди. Мана, Ҳозир дарсларни яхши ўзлаштириб, биз билан яқин дугона бўлиб кетди. Ҳатто яхши ўқигани учун шу йил она тили фанидан ўтказилган олимпиадада, билимлар беллашувига ҳам қатнашди.

Ушбу мактабда ҳозир 500 дан зиёд ўқувчи таълим олмақда. Ногиронлиги бор болаларни замонавий стандартлар асосида ўқитиш учун алоҳида ёндашувлар жорий этилган. Мактабда 50 га яқин махсус мутахассис ва педагог фаолият юритмоқда. Мактаб ҳовлиси, йўлақлар, ўқув хоналари, овқатланиш, мўлажа хонаси ҳамда спорт зали зарур шароитлар билан таъминланган. Мана шунинг ўзиёқ ижтимоий давлат тамойилини тўла ифода этади. Муҳими, мактабда билим олишнинг замонавий методлари жорий этилмоқда.

— Мактабимиз 2023 йил сентябрь ойдан буён фаолият юритмоқда. У 330 ўринга мўлжалланган. Инклюзив таълим ҳам йўлга қўйилган. Ушбу таълим илк йўлга қўйилганида удалай олармиканмиз деган ҳақик бор эди, — дейди 66-мактаб директори Шаҳзода Камолова. — Чунки ногиронлиги бор болалар билан ишлаш, уларнинг кўнглига йўл топиш осон эмас. Ҳозир тўртта шундай ўқувчимиз соғлом болалар сингари жамиятга қўшилиб кетди. Бундан ҳамма педагоглар ва ота-оналар, ўқувчилар мамнун. Президентимиз мактабимизга ташриф буюриб, яратилган шароитлар билан танишди. Сунъий интелект, рақамлаштириш билан боғлиқ йўналишларнинг ёшлар ҳаёти ва келажаги учун нақадар муҳим эканига эътибор қаратди. Олдимизга янги вазифалар қўйиб, бизга жуда катта ишонч билдирди.

Гап таълим ҳақида кетар экан, маҳалланинг яна бир ўзига хос жиҳатини айтиш зарур. Янги маҳаллада хорижий тиллар ва ахборот технологиялари ўқув маркази иш бошлаган. — Хорижда ўқиб келиб, туманимиз марказида кичик ўқув маркази очиб билан фаолият бошлаганман, — дейди ўқув маркази раҳбари Йигитали Абдуллаев. — Юртимизга қайтиб келиб иш бошлашимга янги Ўзбекистондаги ислохотлар сабаб бўлган. Шундан кейин ўқув марказимизни аста-секин кенгайтириб бордик. 2025 йилда 6,5 миллиард сўм ҳисобига ушбу массивда ўқув маркази барпо этдик. Мажмуамиз 400 ўринга мўлжалланган. Унда йилга 2 мингдан ортиқ ёш таълим олиши, лойиҳалар устида ишлаши мумкин. Марказимизда 200 га яқин ўқувчи компьютер саводхонлиги ва “front-end” йўналишларини муваффақиятли яқунлаб, сертификат олди. Бундан ташқари, 150 га

СУРХОНДАРЁ!

“Айни дам Амаҳаллага “Янги Ўзбекистон” номи бежиз берилмаганига амин бўламиз. Чунки массивдаги ҳар бир жихат янги Ўзбекистон қиёфасига, ундаги ислохотлар руҳига уйғун.”

Гап таълим ҳақида кетар экан, маҳалланинг яна бир ўзига хос жиҳатини айтиш зарур. Янги маҳаллада хорижий тиллар ва ахборот технологиялари ўқув маркази иш бошлаган.

— Хорижда ўқиб келиб, туманимиз марказида кичик ўқув маркази очиб билан фаолият бошлаганман, — дейди ўқув маркази раҳбари Йигитали Абдуллаев. — Юртимизга қайтиб келиб иш бошлашимга янги Ўзбекистондаги ислохотлар сабаб бўлган. Шундан кейин ўқув марказимизни аста-секин кенгайтириб бордик. 2025 йилда 6,5 миллиард сўм ҳисобига ушбу массивда ўқув маркази барпо этдик. Мажмуамиз 400 ўринга мўлжалланган. Унда йилга 2 мингдан ортиқ ёш таълим олиши, лойиҳалар устида ишлаши мумкин. Марказимизда 200 га яқин ўқувчи компьютер саводхонлиги ва “front-end” йўналишларини муваффақиятли яқунлаб, сертификат олди. Бундан ташқари, 150 га

яқин ўқувчимиз IELTS имтиҳонларида В2 ва ундан юқори натижаларни қайд этди. Марказда 20 га яқин мутахассис фаолият юритмоқда.

Давлатимиз раҳбари марказимизга ташриф буюриб, шароитлар билан танишди. Бир қатор ташаббуслар илгари сурилди. Хусусан, ўқув марказлари уюшмасини ташкил этиш таклифи билдирилди. Бу ўқув марказларига жуда катта имкониятлар яради. Улар бир-бири билан бевосита тажриба алмашиш имконига эга бўлади. Ютуқлар рағбат олиб, республика миқёсида оммалаштирилади. Буларнинг барчаси юртимизда илм-фанини ривожлантириш учун бажарилмоқда. Яна бир муҳим жиҳат. Президентимиз ёшларга хориж тилларини ўргатиш, замонавий билимларни бериш билан бирга уларни миллий урф-одат ва қадриятлар руҳида, ватанпарвар қилиб тарбиялаш вазифасини ҳам қўйди. Очиги, бу жиҳат бизни жиддий ўйлашга, ўзига хос тайёргарлик кўришга ундади. Чунки миллий тафаккурни ёшлар онгига чуқур синдириш ўқитувчилардан шунга мунособи тайёрларликни, махсус ўқув қўлланмалар яратилиши талаб этади. Ҳозир шу каби муҳим вазифалар ижроси ҳақида изланишни, амалий ҳаракатларни бошладик. Хусусан, ахборот технологиялари йўналишида 500 дан ортиқ мутахассис тайёрлаш, 50 та янги иш ўрни яратиш ва хусусий мактаб очиб ҳаракатимизда.

Янги Ўзбекистондаги яна бир муҳим ислохотлардан бири, ҳеч шубҳасиз, аҳоли хавфсизлиги, тинч ва осуда маҳалла муҳитини яратиш масаласидир. Маҳаллада бу жиҳатга алоҳида эътибор қаратилган. Жумладан, маҳалла худуди катталиги ҳисобига икки нафар профилактика инспектори фаолият йўлга қўйилган. Бундан ташқари, массивда “маҳалла муҳофазаси” хизмати ташкил этилган. Энди маҳалла раиси ва бошқа масъуллар куз-қиш мавсумида хавфсизлик масаласини уйма-уй юриб, аҳолига тушунтиришга мажбур эмас. Улар ўзининг асосий вазифаси — аҳоли масалаларини ҳал этиш билан шуғулланиди. Хавфсизлик масаласи эса маҳаллага бириктирилган инспектор зиммасида.

— Ҳозир маҳалламизда 2020 та хонадон бор. Уларда 8 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади, — дейди профилактика инспектори Огабек Аллабердиев. — Аввал худуддаги осойишталикка фақат маҳалла раиси ва профилактика инспектори масъул деб қараларди. Ҳозир нафақат маҳалла, балки туман, вилоят, республика даражасидаги раҳбарлар ҳам кўйи бўғинга тушиб, фуқаробай, хонадонбай ишларни ташкил этмоқда. Натижада маҳалламизда сўнгги икки йилда жиноят содир бўлмади, “яшил” тоифага кирди. Маҳалла худудида 78 та камера ўрнатилган. Шундан 44 таси юзни таниб олиш имконига эга, 4 таси автоматик рўйхатга оладиган, 30 таси кузатув камерасидир. “Хавфсиз йўлак”, “хавфсиз хонадон” тамойиллари ҳам амалда. Қўриқлаш хизмати ҳам йўлга қўйилган.

Янги Ўзбекистондаги яна бир муҳим ислохот бу, ҳеч шубҳасиз, аҳоли даромадини ошириш, камбағалликни қисқартиришдир. Қолаверса, аҳолига сифатли хизмат

кўрсатиш, ижтимоий ҳимоя масаласи ҳам муҳим. Мазкур масалаларга ҳам маҳалланинг ўзиде ечим берадиган лойиҳалар ишлаб чиқилган. Хусусан, 7 та микромарказ ҳамда 5 та савдо ва маиший хизмат кўрсатиш объекти қурилган. “Янги ёшлар” бошқарув сервис компанияси иш бошлаган. Эътиборлиси, компания тумандаги 161 та кўп қаватли уйга хизмат кўрсатади. Шундан 54 таси мазкур массивда жойлашган. Бу ҳам қўшимча иш ўрни, ҳам сифатли хизмат дегани. Худуддаги

кўп қаватли уйлар томига 5-15 киловаттлик қуёш панеллари ўрнатилгани эса табиатию асраш, “яшил” энергияга ўтишдаги ислохотларга уйғундир.

Бундан ташқари, ичимлик сув, иссиқлик тармоқлари, 3 километрга яқин газ қувури тортилган. Шу ерда 250 киловаттлик трансформатор ўрнатилган. Қолаверса, 4,5 гектар манзарали ва мевали дарахтлар, дашт худудидеги 300 гектар майдонга эса саксовул ўсимликлари экилган. Муҳими, келгусида бу ерда яна 50 га яқин уй қурилади. Жумладан, жорий йилда яна 14 та (280 хонадонли) кўп қаватли уй-жой, янги йўллар қурилиши, кўкаламзорлаштириш ҳамда истироҳат боғи барпо этилиши режалаштирилган. Айни дамда қурилиш ишлари давом этмоқда.

Маҳалла билан танишиб, унинг яшил йўлақлари, гулга бурканган кўчалари оралиб ортага қайтишга шайланар эканмиз, юздан нур ёғилиб турган нурунийга дуч келдик. Отахон эгичлик билан биздан олдин салом берди.

— Биздан ҳам гап олинг-да, ука, раҳматимизни, шукронамизни эл билсин, — дейди меҳнат фахрийси Абдуллоҳон Турсунов журналист эканимизни билгач. — Маҳалламиз аҳолиси шаҳарга ва бозорни излаб узоққа боришга ҳожат йўқ. Бир қадам қўйинг, ҳаммаси муҳайё. Илгари бундай овлоқ жойларда мана шундай шаҳарча қурилади, деса биров ишонмасди. Эшитдингизми, Ташкентдан келадиган поезд йўли ҳам замонага мосланаркан. Энди 14 соатда келадиган поезд 7 соатда етиб келармиш. Поездимиз ҳам ислохотларимиздай тезлик оларкан деб хурсанд бўлиб ўтирибмиз.

Отахоннинг дуосини олиб ортага қайтарканмиз, ҳамроҳларимиз юзида

мамнунлик балқийди. Улар ҳам биз каби бу маскандан олис кетгиси келмаётгандай ортига, қум барханлари аро қад ростлаган катта баланд бинолар, замонавий тadbirkорлик субъектларидан кўз узмайди. Ортимиздан “Яшил макон” лойиҳаси доирасида экилган ниҳоллар хўшлашиб қўл силтаётгандай кўринади.

Йўлдошларнинг суҳбати беихтиёр Президентимизнинг Сурхондарёга ташрифи, шу муносабат билан бошланган катта ислохотларга уланиб кетади. Кимдир воҳа катта саноят майдонига айланиб бораётганини эслайди. Утган йили вилоят ялпи худудий махсудот ҳажми 63,7 триллион сўмга етганини мақтанади. Йирик саноят корхоналари қарий 30 тага, кичик корхоналар 4820 тага етказилган, улардаги махсудотлар хорижа ҳам сотилаётгани қизгин муҳокама мавзусига айланади.

“Эй, экспорт майли, лекин чекка бир вилоятта 2,1 миллиард доллар қийматидеги хорижий инвестиция ўзлаштирилгани нима дейсиз”, гапи илб кетади яна бир ҳамроҳимиз. У гапининг тасдиғи учун давлатимиз раҳбари ташриф давомида умумий қиймати 7,1 миллиард доллар бўлган 44 та лойиҳани ишга туширганини ҳам эслайди.

— Буларнинг барчаси иш ўрни, даромад, Сурхондарё учун пул дегани, — дейди оғир-босиқ бўлиб келётган ҳайдовчимиз. — Менимча, ичимлик сув эсдан чиқмайдиган иш бўлди. Тўпаланг сув омборидан Термизгача тоза ичимлик суви олиб келиш тарихий иш!

Тагин гап томорқа мактабига уланади. Энди ҳамроҳлар деҳқонлар ҳам илм билан иш кўриш керак экани, Сурхондарёда бу борада катта имкониятлар борлигини муҳокама қилади. Елдек кетиб бораётган машина ойнасидан ташқарига қараймиш. Икки ён баланд қум барханлари. Улар саҳродаги қарвон йўлини эслатади. Нега асллар олдин, Буюк ипак йўлидан аввал ҳам бу ерда қарвон йўллари бўлган. Улардан бири “Ложувард йўли”дир.

Бронза даврига (мил. ав. III-II минг йилликлар) оид бу йўлнинг бир тармоғи Бадахшон, Бактрия ва Маргиёна худудларини Хоразм, Сўғд, Марказий Қозоғистон ва Урал билан, яна бир тармоғи эса Бактрия ва Маргиёнани Месопотамия билан боғлаган. Йўл номи Бадахшон локуварди билан боғлиқ. Ана шу йўл қадим Термиз ривожига хисса қўшган. Ёки Термиз таракқий этган шаҳар бўлгани учун қарвон йўли шу худуддан ўтган. Бу иккиси бир-бирига чамбарчас боғлиқ.

Эхтимол, иккинчи тахмин ҳақиқатга яқин. Зеро, бугун ҳам янги Ўзбекистондаги ислохотлар, кенг имкониятлар дунё аҳлини Марказий Осиёга чорламоқда. Бу эса бизни лойиҳавар қаби замонавий қарвон йўлига мунособи ҳисса қўша олиш салоҳиятимиз борлигини англайди.

Янги Ўзбекистон бундай натижага ўтган 10 йил давомида тинимсиз меҳнат, изланиш орқали эришди. Бунинг қанчалик катта натижа келтираётганини Сурхондарёдаги ислохотлар, янги белгиланган марралар мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Шу ўринда шоир Шодмонқул Саломнинг қуйидаги мисралари ёдга тушади:

*Ҳазрат Султон чўққисиде эриган қор,
Термизнинг зибратин қилар бажо.
Икки тоғнинг орасида бир осмон бор,
Қўқрамини тўлдирандир ўшал қаво.
Боботодан Бойсунтоққа учар лочин:
Менинг мангу хайратимсан, Сурхондарё!*

Боборавшан ҲОЗИДДИНОВ,
Сарвар ТўРАЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбирлари

Таҳлил

ЯНГИ ИННОВАЦИОН ҒОЯ ВА ЭРКИН БОЗОРГА АСОСЛАНГАН ИҚТИСОДИЁТ

Сарвар МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузурдаги
Давлат сиёсати ва бошқаруви
академияси тадқиқотчиси

Давлатимиз раҳбари 2017 йил 22 декабрда Олий Мажлис ва халқимизга Мурожаатномасида: “Бугун биз давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини тубдан янгилашга қаратилган инновацион ривожланиш йўлига ўтмоқдамиз. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки замон шиддат билан ривожланиб бораётган ҳозирги даврда ким ютади? Янги фикр, янги ғояга, инновацияга таянган давлат ютади”, дея алоҳида таъкидлаган эди.

Ўзбекистоннинг иқтисодий ривожланиш жараёни нафақат минтақавий, балки халқаро миқёсда ҳам муҳим аҳамиятга эга. Ҳар бир давлат ривожининг асосий пойдевори унинг иқтисодийётидир. Жаҳон бозоридagi етакчи давлатлар билан рақобатбардош бўла олиш учун мамлакатнинг импорт ва экспорт даражалари юқори бўлиши лозим. Сабоби фақатгина импорт ҳажми ошса, давлат бюджетига катта миқдорда зарар

етиши мумкин ва аксинча ҳолатга дуч келса, яъни экспорт ҳажми ҳаддан ташқари ошиб кетса, бу давлатнинг ички бозорига салбий таъсир кўрсатиши эҳтимоли анча юқори. Президентимиз таъбири билан айтганда, энг муҳими, мамлакатимиз иқтисодий сиёсатида нореал рақамлар ортидан қувиш, амалга ошмайдиган хомхашаёлларни ҳақиқат сифатида тақдим этишдек номаъқул иш услуби танқидий қайта кўриб чиқилди. Амалий натижадорлик, инсон манфаати ва яна бир бор инсон манфаати ислохотларнинг бош мақсади этиб белгиланди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон ўз иқтисодийётини либераллаштириш ва глобал иқтисодий майдонга интеграция қилиш учун кенг қўламли ислохотларни амалга оширди. Ушбу ислохотлар нафақат ички ишлаб чиқаришни ривожлантириш, балки хорижий сармоядорларни жалб қилиш орқали иқтисодий ўсиш суръатларини тезлаштиришга қаратилган. Шунингдек, давлат бошқарувида шаффофликни ошириш ва коррупцияга қарши курашиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва бюджет даромадларини кўпайтириш йўналишларида ҳам сезиларли ўзгаришлар қилинди.

Мамлакатнинг стратегик жойлашуви, бой табиий ресурслари ва ёш аҳоли сони иқтисодий ўсишни таъминлашда муҳим омиллардан. Бироқ иқтисодий барқарорликни сақлаб қолиш ва ривожланишнинг давом эттириш учун қатор муаммоларни ҳал этиш зарур. Ўзбекистон ер ости бойликлари, хусусан, газ, нефть ва минералларга бой минтақада жойлашган. Ушбу ресурслар мамлакатнинг иқтисодий ўсишида муҳим аҳамиятга эга. Ўзбекистон аҳолисининг катта қисмини ёшлар ташкил этади. Бу, ўз навбатида, янги иш ўринлари яратиш ва инновацион ғояларни амалга ошириш учун имкониятлар беради. Қишлоқ хўжалиги, саноат ва хизматлар соҳаларини диверсификациялаш дастурлари ишлаб чиқилмоқда. Бу иқтисодий барқарорликни таъминлайди. Хукуматнинг хорижий инвестиция жалб қилишга қаратилган сиёсати мамлакат иқтисодийётини

модернизациялаш ва янги технологияларни жорий этишга катта таъсир қилади.

Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида ҳам бошқа устувор вазифалар қаторида миллий иқтисодийёт барқарорлигини таъминлаш, иқтисодийёт тармоқлари барқарор ўсишига эришиш, рақамли иқтисодийётни драйвер соҳага айлантириш, инвестиция муҳитини яхшилаш, молиявий ресурсларни кўпайтириш, тадбиркорликни ривожлантириш, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан юксалтириш, экспорт салоҳиятини ошириш чоралари кўзда тутилган.

Молиявий барқарорлик молия муассасалари, бозорлар ва бозор инфратузилмаларининг эҳтимолий шоклар ва номуносивликларга бардош бера олиши, шу билан бирга, молиявий воситачилик функцияларини бажара оламлиқ эҳтимолини пасайтириш қобилиятидир. Молиявий барқарорлик мақсади алоҳида молия муассасаси эмас, балки бутун молия тизими барқарорлигини

таъминлашдан иборат. Молиявий барқарорлик иқтисодийётнинг барқарор ривожланиши асоси ҳисобланади.

Қачонки банклар, бошқа кредит ташкилотлари ва молия бозорлари иқтисодий тузилмаларнинг бир маромада ишлашини таъминлаб, иқтисодийётдаги иштироки ва унинг ўсиши учун зарур молиявий инвестициялар тақдим эти олаётгани молиявий тизим барқарор ҳисобланади. Акс ҳолда, беқарор тизимда иқтисодий шоклар реал иқтисодийётга ноҳуш таъсир кўрсатиши, кредитлашни издан чиқариши ва қутилганидан зиёд хатарга олиб келиши, бандлик қисқариши ва иқтисодий фаоллик сусайиши мумкин.

Молиявий беқарорлик шароитида молия тизими иқтисодийёт учун зарур молиявий хизматларни тақдим эта олмайди. Масалан, йирик молия ташкилотидagi қийинчиликлар молиявий беқарорликни юзага келтириши эҳтимоли бор. Бундан ташқари, битта муассасадаги муаммолар банклараро

операциялар туфайли тизимнинг бир-бирига ўзаро қаттиқ боғланган бошқа ташкилотларига ҳам тарқалиши мумкин. Муассасаларнинг умумий фаолияти бутун молия тизими учун хавфни, яъни тизимли хавфни юзага келтириши, ишончли бўлиб туюлган алоҳида ташкилотни ҳам молиявий беқарорликка олиб келиши ҳеч гап эмас.

Ўзбекистонни 2030 йилгача ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш концепциясида миллий барқарор ривожланиш мақсадлари йўлида қилинадиган ишлар белгилаб олинган. Хусусан, бозор иқтисодийёт тизимига ўтишни тезлаштириш, макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, ижтимоий ҳимоянинг самарадор механизмларини жорий қилиш, давлат бошқаруви тизимини ислоҳ қилиш, экологик сиёсатни тўғри олиб бориш каби вазифалар кўйилган.

БМТнинг ҳамкорлик дастурига асосан, 2030 йилгача барқарор ривожланиш мақсадлари ҳар бир шахсининг қизиқишини инобатга олиш, инсон ҳуқуқларини таъминлаш, гендер тенглик ва аёллар учун имкониятларнинг кенгайтирилиши, ташқи таъсирларга чидамлилик, барқарорлик, ҳисобдорлик принциплари асосида амалга оширилиши лозим.

Ўзбекистонда 2017 йилдан буён бозорларни либераллаштириш ва бошқарувни яхшилашга қаратилган иқтисодий ислохотлар туфайли барқарор ўсиш суръатлари сақланиб қолди. 2023 йилда ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) кучли ташқи талаб, истеъмол ва инвестициялар ўсиши ҳисобига 6 фоиз ошди. Хукумат 2030 йилга келиб, аҳоли жон бошига ялпи ички маҳсулотнинг 10 фоиз ўсишини талаб қилаётгани юқори ўрта даромадли макомини олишни мақсад қилган. Ўзбекистон иқтисодийёт табиий ресурслар, хусусан, олтин экспортга боғлиқлигига қолмоқда. Хизмат кўрсатиш соҳаси кенгайишга давом этиб, ялпи қўшилган қиймат (ЯҚҚ) 41,6 фоиздан 43,4 фоизга ошди, ахборот ва алоқа хизматлари эса 24,2 фоиз энг юқори ўсишни

кўрсатди. Меҳнат бозори ушбу силжишларни акс эттиради, иш билан бандликнинг энг юқори фоиз ўсиши ахборот-коммуникация хизматларида қайд этилган.

Суддан ва табиий газдан самарасиз ва нотўғри фойдаланиш узоқ мuddатли барқарорликка таҳдид туғдираётгани қаторида экологик барқарорлик ҳам таъшишга солмоқда. Тараққиётни давом эттириш учун Ўзбекистон ислохотларни чуқурлаштириши, хусусий секторни мустаҳкамлаши, инсон капитали ва барқарор ривожланишга сармоя киритиши керак.

Ўзбекистон 2017 йилдан бошлаб иқтисодий ислохотлар ва либерализация йўналишида катта қадамлар ташлаб, иқтисодийётнинг очқиллиги ва халқаро интеграциясини кучайтиришга ҳаракат қилмоқда. Ушбу жараён мамлакатнинг глобал иқтисодийётга интеграциясига туртки бўлди. Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлишга интилиш, минтақавий ва глобал савдонинг рағбатлантириш, иқтисодий дипломатияни ривожлантириш каби чора-тадбирлар Ўзбекистоннинг иқтисодий интеграциясини кучайтирди. Бундан ташқари, янги ташқи савдо сиёсати, яъни сармояларни жалб қилиш ва хорижий бозорларда ўз маҳсулотларини тақдим этиш мамлакатнинг иқтисодий ўсишига сезиларли таъсир кўрсатди. Ўзбекистоннинг Россия, АҚШ, Хитой, Туркия ва бошқа мамлакатлар билан иқтисодий алоқалари янада мус таҳкамланди. Бундан ташқари, Марказий Осиё давлатлари билан ҳамкорликни ривожлантиришга йўналтирилган ташқи сиёсати минтақавий интеграцияни кучайтириш ва глобал иқтисодийётдаги ўрнини оширишга ёрдам беради.

Қисқача айтганда, ҳар қандай иқтисодийётнинг жадал ривожланишида ислохотлар муҳим аҳамият касб этади. Уларнинг самараси ҳар доим аҳоли турмуш тарихида қай даражада акс этиши эса тараққиёт жадаллигини белгилаб беради.

Кун мавзуси

Бугун Ўзбекистон урбанизациянинг янги, ҳал қилувчи босқичига кириб бормоқда. Аҳоли сонининг йил сайин ўсиши, меҳнат ресурсларининг шаҳарлар томон йўналиши ва иқтисодий фаоллигининг асосан марказларда жамланиши уй-жой сиёсати ва шаҳарсозликка анъанавий ёндашувлар самара бермаслигини очик кўрсатмоқда.

Мамлакатимизнинг иқтисодий имконияти кенгайиб, аҳоли турмуш шароити яхшиланаётгани бонс, уй-жойга талаб йилдан йилга ошмоқда. Муҳими, урбанизация ва уй-жой қурилишида янги, замонавий ёндашувларни жорий этиш танлов эмас, объектив заруратга айланди. Аҳоли нуфусининг жадал ўсётгани, ёшлар улусининг юқорилиги, ички миграциянинг кучайиши шаҳарларга йилдан йилга қўшимча босим юклямоқда.

Маълумотларга кўра, мамлакатимизда ўртача аҳоли ўсиш тенденцияси йиллик 2 фоизни ташкил этмоқда. Агар бу жараён илмий асосда режалаштирилмаса, инфратузилма етишмаслиги, транспорт ва экология муаммолари, ижтимоий тенгсизлик кучайиши мумкин. Янги урбанизация сиёсати айнан шу хавфларни баргафат этишга қаратилган.

Энди шаҳарлар қайси томонга кенгайса бўлади деган мантиқ билан эмас, балки қай тарзда барқарор ривожланади деган ёндашув асосида режалаштирилмоқда. Айни мақсаддан келиб чиқиб, урбанизация ва уй-жой сиёсати Ўзбекистонда стратегик трансформацияга айланди. Бу борадаги мақсадли ва самарали сиёсат давлат учун узоқ мuddатли рақобатбардошлиқни таъминлайди. Иқтисодий ўсишни барқарорлаштириш ва аҳоли ҳаёти сифатига ижобий таъсир кўрсатади.

Урбанизация бутун фақат шаҳарларнинг географик ҳажми ёки аҳоли сонининг кўпайиши эмас, балки инфратузилма, транспорт, ижтимоий хизматлар, экология ва замонавий шаҳар муҳитини комплекс ривожлантириш жараёнидир. Иқтисодий жиҳатдан урбанизация катта концентрация эффектини яратди. Шаҳардаги меҳнат бозори кенгайиб, саноат, хизмат кўрсатиш, логистика, молия, рақамли ва креатив секторлар тез ривожланади. Аҳоли ва бизнеснинг юқори зичлиги харажатларни камайтиради, билим ва технологиялар алмашинувини тезлаштиради. Меҳнат унумдорлигини оширади ва тадбиркорлик фаолиятини кенгайтиради. Давлат учун бу

УРБАНИЗАЦИЯ ВА УЙ-ЖОЙ СИЁСАТИ

Шаҳарлар қай тарзда барқарор ривожланади?

инвестициявий жозибдорликни мустаҳкамлаш, солиқ базасини кенгайтириш ва халқаро рақобатбардошлиқни ошириш имконидир. Дунё таърибаси урбанизация самараси узоқ мuddатли стратегия ва кучли бошқарув институтларисиз амалга ошмаслигини кўрсатади. Масалан, Сингапур бир неча ўн йилда аҳолисини кўп ва ресурслари чекланган шаҳардан дунёдаги энг қулай, рақобатбардош мегаполисга айланди. Бу пухта

шаҳарсозлик режаси, жамоат транспорти ва уй-жой сиёсати орқали амалга оширилди. Сеул эса инфратузилма ва рақамлаштиришга йўналтирилган катта инвестициялар орқали иқтисодий ва технологик марказга айланди. Ўзбекистон ҳам ана шундай стратегик йўлни босиб ўтмоқда. Бироқ ўн йиллар олдин мамлакатимизда урбанизация соҳасида кўпбалли тизимли муаммолар мавжуд эди. Шаҳарлар узоқ мuddатли турғунлик

ҳолатида, ҳудудларни ривожлантириш бўйича ягона стратегия йўқ эди. Кўпгина шаҳарларнинг бош режаси аҳоли ўсиш суръатига мос келмасди. Транспорт, коммунал хўжалик ва муҳандислик инфратузилмаси урбанизация талабига жавоб бермас, йўллар тор, жамоат транспортида тирбандлик юқори ва коммуникациялар эскирган эди. Экология, ободонлаштириш ва яшил ҳудудларга етарли эътибор қаратилмаган, уй-жой қурилиши эса кўпгина ижтимоий инфратузилмасиз амалга оширилди.

2017 йилдан бошлаб давлатимиз раҳбари ташаббус билан шаҳарларни комплекс ривожлантириш ва урбанизация давлат сиёсатида устувор аҳамият касб эти бошлади. Шаҳарларни ривожлантиришга тизимли ва стратегик ёндашув жорий этилди. Урбанизация ижтимоий-иқтисодий ислохотлар доирасида асосий йўналиш сифатида белгиланди. Катта сармоялар йўл тармоқлари, жамоат транспорти, муҳандислик ва коммунал хўжалик, коммуникациялар, сув ва иссиқлик таъминоти, электр тармоқларини модернизация қилишга йўналтирилди.

Энг асосийси, шаҳарлар ва ҳудудлар ўртасида транспорт алоқалари яхшиланиб, аҳоли мобилилиги сезиларли даражада ошди. Шаҳар муҳитини инсон учун қулайлаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Янги боғлар, хибонлар, пидедалар йўлақлари ва умумий жамоат жойлари барпо этилмоқда. Институционал ривожланишда муҳим қадам ўтган йили ноябрда Урбанизация ва

адолат, иқтисодий барқарорлик ва келажак авлодлар манфаатларини таъминлаш билан боғлиқ стратегик вазифадир.

Давлатимиз раҳбари ушбу соҳага тўхталар экан, “Урбанизация ва шаҳарларни барқарор ривожлантириш бўйича янги ислохотларни бошлаймиз. Жумладан, шаҳарлар тартибсиз кенгайишининг олдини олиш бўйича аниқ мезонларни белгилаймиз ва шу орқали экин майдонлари асоссиз қисқариб кетишига чек қўйилади”, дея таъкидлади.

Шундай экан, урбанизация, энг аввало, инсонлар ҳаёти сифати учун қилинадиган танловдир. Бу жараёнда йўл қўйилган ҳар қандай хато қимматга тушади. Чунки унумдор ерлар йўқолиши, инфратузилмага ортқича юк тушиши ва аҳолининг ишончли су-сайиши мумкин. Шу бонс, бугун шаҳарлар ривож кўрсатишда аҳоли турмуш тарихида қай даражада акс этиши эса тараққиёт жадаллигини белгилаб беради.

Президентимизга жорий йил 3 феврал кунини урбанизация ва уй-жой қурилишида янги ёндашувларни жорий этиш юзасидан бўлиб ўтган тақдиримизда сўнгги 8 йилда мамлакатимизда 120 миллион квадрат метр ёки 600 мингдан зиёд хонадонлар қурилиб, фойдаланишга топширилгани, уй-жой сотиб олишга кўмаклашиш учун 541 минг фуқарога 103 триллион сўм кам фоизли ипотека кредити ва субсидиялар ажратилгани маълум қилинди.

Қайд этилганидек, қурилиш ишлари кўлами кенгайишни қурилиш материаллари саноати ривожига катта туртки бериб, кўпбалли ҳудудларнинг драйверига айланди. Урбанизация даражаси 1991 йилдаги 40,3 фоиздан 51 фоизга етди. Тақдиримизда ер ресурсларидан самарали фойдаланиш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Халқаро ташкилотлар ҳисоб-китобига кўра, аҳоли пунктларининг тартибсиз кенгайиб бориши айрим ҳудудларда келгусида экин ерларининг тақсирлигига олиб келиши мумкин. Шу муносабат билан эскирган уй-жой фондини янгилаш, уй-жой қурилишида реновация улусини ошириш зарурлиги таъкидланди.

Урбанизация ва уй-жой қурилиши жараёнини тўғри ҳамда самарали режалаштириш учун рақамли технологиялардан кенг фойдаланиш муҳим. Айни мақсадда бош ва мастер режаларнинг ягона маълумотлар базаси, қурилишга тайёр ер майдонлари базаси, кўп квартиралы уйларнинг ягона геоахборот базаси, эскро тизим, қурувчи раёнинг рейтингли ва бошқалари қамраб олган “Уй-жой” ахборот тизими ишлаб чиқилди.

Мазкур чора-тадбирлар натижасида аҳолининг уй-жойга талаблари ҳисобга олинган ҳолда қурилиш ҳажми ортади. Қурилаган уй-жойлар эса барча зарур инфратузилмага эга бўлади. Урбанизация жараёни аниқ белгиланган дастурлар асосида ташкил этилади.

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Нуқтаи назар

Ёшлар орасида янграётган #MeningPrezidentim ибораси оддий чақирув эмас. Бу — ишонч ифодаси. Бу — ўзгаришларга дахлдорлик ҳисси. Бу — мамлакат келажагида ўз ўрнини кўра бошлаган авлоднинг ички овози.

Ислоҳот одимлари

ЁШЛИК, ШИЖОАТ ВА ИШОНЧ тараққиётни таъминловчи куч

Бугун дунёда тараққиёт тамойиллари тубдан ўзгариб бормоқда. Технологик янгиланишлар жаддалашган, глобал меҳнат бозори кескин рақобат майдонига айланган, рақамли иқтисодиёт етакчи роль ўйнаётган шароитда устуңлик, аввало, билим, ташаббускорлик ва тез мослашиш қобилиятига таянади. Энди иқтисодий муваффақиятнинг бош мезони инсон тафаккури, креативлиги ва инновацион фикрлаш салоҳиятидир.

Алишер САЪДУЛЛАЕВ, Ёшлар ишлари агентлиги директори, сенатор

Замонавий тажриба шуни кўрсатадики, ёшларга имконият эшикларини очиб берган, уларни билим ва кўникмалар билан қуролланган жамият барқарор ривожланиш йўлига чиқади. Чунки ёшлар нафақат демографик қатлам, балки тараққиётнинг энг фаол ҳаракатлантурувчи кучи. Ўзбекистон сўнгги йилларда айни тамойил асосида стратегик тараққиёт моделини шакллантирмоқда.

Дахлдорлик қудрати

Биласизми, нима учун Ўзбекистон ёшлари Президентимизни яхши кўради? Чунки улар давлатимиз раҳбариди қаъбиятини кўради, шижоатни ҳис этади. Бугунги ёш авлод учун баландрарвоз ваъдалар эмас, аниқ қарорлар, реал имкониятлар, очилган йўллар муҳимроқ. Ёшлар энергияни ҳис қилади, ироданинг кучини сезади.

Шу боис, ёшлар орасида янграётган #MeningPrezidentim ибораси оддий чақирув эмас. Бу — ишонч ифодаси. Бу — ўзгаришларга дахлдорлик ҳисси. Бу — мамлакат келажагида ўз ўрнини кўра бошлаган авлоднинг ички овози. Давлатимиз раҳбари ташаббус билан ёшлар сиёсати алоҳида дастур ёки кампания доирасида эмас, яхлит ва узлуксиз ишлайдиган вертикал тизим асосида йўлга қўйилди. Мазкур модель "Инсон қадрини ўқитиш" тамойилининг амалий ифодасидир. Яъни ҳеч бир ёш эътибордан четда қолмаслиги бош мезон сифатида белгиланди. Бу ёшлар муаммоларини тизимли равишда ҳал этиш имконини бермоқда. Ёшлар билан мулоқот расмий протоколлардан чиқиб, бевосита ва очиқ шаклда йўлга қўйилди.

Мамлакатимиз етакчисининг ёшлар билан ҳар йили шахсан ўтказадиган учрашувлари алоҳида сиёсий маданият сифатида давлат ва ёшлар ўртасидаги тўғридан тўғри мулоқот майдонига айланди. Шу йил 24 февраль куни Кўксарой қароргоҳида Президентимизнинг ёшлар билан очиқ мулоқоти бўлиб ўтди. Ёшлар билан мулоқотнинг ўзгаришларга қараганда яна бир даражада яқинроқ бўлиши ва кўрсаткичларнинг яқинроқ бўлиши алоҳида муҳим ҳисобланади. Давлатимиз раҳбари йиғилганларнинг самимий кутлар экан, бу учрашув ёшлар салоҳиятига берилган юксак ишонч рами эканини таъкидлади.

Президентимизнинг "Юртимиздаги 22 миллиондан зиёд ёшларимиз тизимли равишда биз жуда катта иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий кучни кўраимиз" деган фикри учрашувнинг бош ғоясини аниқ ифода этади.

Ёшлар оқими: хавф эмас, ресурс

Давлатимиз раҳбари очиқ мулоқотда ёшларнинг келгуси ҳаёти билан боғлиқ жуда муҳим кўрсаткич ва прогнозларга алоҳида тўхтади. Хусусан, айни пайтда меҳнат бозорига ҳар йили 600 минг ёш кириб келаётган бўлиши, 2030 йилга бориб, мазкур кўрсаткич 1 миллионга етиши ёшлар билан самарали ишлаш масаласи нақадар жиддий эканини очиб кўрсатади. Бу оқимни муаммо деб таъкид қилиш ёки имконият деб кўриш тизимнинг таъйиргарлигига боғлиқ. Агар тизим таъбир бўлмаса, босим ортади, тайёр бўлса, ёшларнинг бу кучи иқтисодий ўсиш драйверига айланади.

Хўш, бизда бундай демографик кучни тўғри йўналтириш имкониятлари қандай?

Аввало, масала фақат "умумий сиёсат" даражасида қолмай, иш тартибига туширилади билан аҳамиятга эришилади. Соҳага маъсул раҳбарлар маҳалла, мактаб ва техникумларда бўлиб, ёшларни эшитиши, муаммоларини жойида ҳал қилиши тизим "эшитиш — ечим топиш" занжири билан мустаҳкамланишини аниқлатади.

Эътибор беринг, биргина учрашувнинг ўзида соҳага оид 32 муҳим ташаббус илгари сурилди! Улар орасида ёшлар таъбиркорлиги ва стартапларни молиявий қўллаб-қувватлаш алоҳида ақрабли туради. Президентимиз ёшлар таъбиркорлиги учун қўшимча 200 миллион доллар ажратилиши эълон қилди. Кредит муаммоларининг ўзи ҳам турли эҳтиж ва босқинларга мослаб қайта соҳаланишга мумкин бўлади ҳамда инновацион стартап лойиҳаларига 100 минг долларга инвестиция киритишга руҳсат берилади. Сервис ва умумий оқватланиш соҳасида мингдан зиёд иш ўрни очган маҳаллий брендлардан франшиза олиб, филиал очиб қўзиқётган ёшлар учун қўлай молиялаштириш пакетлари жорий этилиши ҳам иш ўрни очиб қўришга қараганда ёшларнинг амалий кўринишидир.

қўллаб-қувватлангани, уюшмага аъзо марказларга биносини ижарага берган таъбиркорларни айрим соҳалардан овоз этиш ҳамда ўқитувчиларни АҚШ, Буюк Британия, Сингапур, Япония каби давлатларга стажировкага юбориш амалиёти йўлга қўйилгани ҳам малака ва сифатни оширишга қаратилган.

Ёшларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, волонтерликни рағбатлантириш ва фуқаролик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш йўналишидаги ишлар ҳам диққатга молик. Биргина волонтерлик ҳаракатини олайлик. Кўнгилчилар фаолияти 5 қарра қўйиб, волонтерлар сони 100 мингдан ошган. Ташаббусга қўйиб, Ёшлар ишлари агентлиги ҳузурда "Волонтерликни қўллаб-қувватлаш" жамғармаси ташкил этилиб, унга ҳар йили бюджетдан 20 миллиард сўм, вилотлардан 3 миллиард сўмдан ажратилиши, волонтерлик лойиҳаларига 100 миллион сўмга грант берилиши белгилангани ижтимоий, экологик муаммоларни ҳал этишда катта силжиларга олиб келишига ишонаман. Таъбиқий, ёшлар сиёсати фақат муваффақиятга қатлам билан ишланган иборат эмас. Шу маънода, "Иккинчи имкон" лойиҳасининг жорий этилиши жазони ижро этиш муассасаларидан қайтган ёшларни замонавий АТ касблар ва хорижий тилларга ўқитиш орқали уларни жамиятга қайта интеграция қилишни назарда tutади. Бу ёшларнинг ўз-ўзидан жазодан кейинги ижтимоий мослашуви тизимли даражага олиб чиқади. Ушбу тизим муайян ҳудудларда 1 июндан, кейин барча ҳудудда жорий этилиши ҳеч бир ёшнинг эътибордан четда қолдирмаслик тамойилининг амалий ифодасидир.

Занжир механизми шаклланимоқда

Ёшлар сиёсатининг бугунги босқинчида яна бир муҳим ўзгариш кузатишмоқда. Энди масала фақат бандликни таъминлаш, бир маргалик ёрдамлар ёки кредит ажратиш билан чекланмаётти. Тизим ёшнинг ғоядан амалдаги бизнесгача, таълимдан бозоргача кузатиб, керак бўлса, етаклаб борадиган механизмга айланишга. Масалан, ҳар бир ҳудудда "Ёшлар бизнес инкубатори" ташкил этилиши эълон қилинди. Бу ерда ёшлар ғояни бизнес моделга айлантириш, бухгалтерия юритиш, маркетинг, банк билан ишлаш, ички ва ташқи бозорларга чиқиш бўйича комплекс хизматларни олади. Статистик маълумотлар шуни

Биз келажакка қадам қўйдик!

Спорт — катта рақобат майдони. У ерда баҳо субъектини ижарага берган таъбиркорларни айрим соҳалардан овоз этиш ҳамда ўқитувчиларни АҚШ, Буюк Британия, Сингапур, Япония каби давлатларга стажировкага юбориш амалиёти йўлга қўйилгани ҳам малака ва сифатни оширишга қаратилган.

Ёшларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, волонтерликни рағбатлантириш ва фуқаролик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш йўналишидаги ишлар ҳам диққатга молик. Биргина волонтерлик ҳаракатини олайлик. Кўнгилчилар фаолияти 5 қарра қўйиб, волонтерлар сони 100 мингдан ошган. Ташаббусга қўйиб, Ёшлар ишлари агентлиги ҳузурда "Волонтерликни қўллаб-қувватлаш" жамғармаси ташкил этилиб, унга ҳар йили бюджетдан 20 миллиард сўм, вилотлардан 3 миллиард сўмдан ажратилиши, волонтерлик лойиҳаларига 100 миллион сўмга грант берилиши белгилангани ижтимоий, экологик муаммоларни ҳал этишда катта силжиларга олиб келишига ишонаман. Таъбиқий, ёшлар сиёсати фақат муваффақиятга қатлам билан ишланган иборат эмас. Шу маънода, "Иккинчи имкон" лойиҳасининг жорий этилиши жазони ижро этиш муассасаларидан қайтган ёшларни замонавий АТ касблар ва хорижий тилларга ўқитиш орқали уларни жамиятга қайта интеграция қилишни назарда tutади. Бу ёшларнинг ўз-ўзидан жазодан кейинги ижтимоий мослашуви тизимли даражага олиб чиқади. Ушбу тизим муайян ҳудудларда 1 июндан, кейин барча ҳудудда жорий этилиши ҳеч бир ёшнинг эътибордан четда қолдирмаслик тамойилининг амалий ифодасидир.

Сўнгги йилларда ёшлар билан ишлашда индивидуал ёндашув шаклланди. Биргина мисол: ўтган йилда 9,3 миллион "ёшлар баланси" тузилиб, ҳар бир ёшнинг эҳтижи, қизиқиши ва муаммоси бўйича манзилли ишлаш йўлга қўйилди. Тарбияси оғир 51 минг 455 ёш 4155 масъл ҳодимга бириктирилди, 48 минг 747 нафар соғлом ҳаётга қайтарилди. Ёшлар жиноятчилиги 17 фоиз камайгани, 4388 та маҳалла "ёшлар жиноятчилигидан холи ҳудуд"га айлантирилгани иқтисодий ўсиш билан бир қаторда ижтимоий барқарорлик ҳам мустаҳкамланганини аниқлатади.

Маънавий йўналишдаги ислохотлардан ҳам катта самаралар кутилган. "Китобхонлик маданиятини ривожлантириш" жамғармаси орқали ёшларга оғига 20 миллион сўм ижодий ҳақ тўлаш, энг фаол китобхон ўқувчини 10 миллион сўм билан рағбатлантириш ёки оғига 10 мингдан ортиқ кутубхона сотан таъбиркорига 1 миллиард сўмга 7 фоизли сўда бериш жуда катта рағбат механизми.

Энди асосий вафиза эълон қилинган ташаббусларни жойларда тўлиқ ишлайдиган тизимга айлантиришга қаратилган. Ёшлар давлат сиёсатининг марказида турли шунчаки руҳлантурувчи шир эмас, аниқ механизмлар билан мустаҳкамланган амалий ҳаракат, ҳаётий ҳақиқатдир.

Бугунги дунё тараққиёти ўзининг таҳликали бир палласига қадам қўйди. Ана шу вазиятда ўз ёшларини асрай олган, уларнинг камолотини ўйлаган ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаган маърифатли миллатнинг эртаси ойдин бўлади. 24 февраль куни Президентимизнинг ёшлар билан мулоқоти ана шу йўлдаги залворли қадам бўлди.

Гулчехра РИХСИЕВА, Тошкент давлат шарқшунослик университети ректори

МАЪРИФАТЛИ МИЛЛАТНИНГ ЭРТАСИ ОЙДИН БЎЛАДИ

Давлатимиз раҳбарининг галдаги мулоқотдаги гаплари барчамизни, айниқса, таълим соҳаси вакилларини қаттиқ таъсирлантирди. "Юртимиздаги 22 миллиондан зиёд ёшларимиз тизимли равишда биз жуда катта иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий кучни кўраимиз", деди Президентимиз. Ана шу йилда ичиди бизнинг деди мингга яқин шарқшунос талабамиз ҳам бор. Уларнинг келажаги

Айнан шу вазифалар шарқшунос-таржимонлар олдидаги масъулиятни оширади. Бу борада айтилган ташаббус доирасида "Китобхонлик маданиятини ривожлантириш" жамғармаси орқали истеъдодли ёзувчиларга ижод учун оғига 20 миллион сўмдан ҳақ тўлаиши, энг фаол китобхон ўқувчиларга 10 миллион сўмдан муқофот берилиши каби янгилликлар ёш таржимонларимизга катта мотивация беради, уларнинг меҳнатини муносиб рағбатлантириш имконияти кенгаётгани янги режалар тузиш учун кенг йўл очади.

Шунинг учун университетимизнинг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан Шарқ тилларидаги энг сара адабиётларни ўзбек тилига ҳамда миллий адабиёт дурдоналарини Шарқ тилларига таржима қилиш ва чоп этиш харажатларини қўллаб-қувватлаш ҳамда янги режа белгиланди. Шарқшунос олимлар ва иқтидорли талабаларга бу борада аниқ ижодий буюртмалар берилади.

Ёшларимизнинг янгиллик интилиши самараси стартап лойиҳалар орқали ҳам намойён бўлади. Жамият ривожини, иқтисодий ўсиш бораида стартап лойиҳаларини аҳамияти юқори экани хорижий таъбиркорларга ишботланган. Айнан креатив ёшларнинг ташаббус ва стартапнинг мавқуд бўлишларини тўлдирди. Бу борада бизнинг ҳам режаларимиз бор. Хусусан, "Энг яхши стартап ғоя"

танови доирасида университет талабалари томонидан тақдим этиладиган 20 та стартап ғоя лойиҳаси саралаб олинди ҳамда улар ичиди энг юқори ўринга лойиҳ кўрилган ғоялар республика босқинчида иштирок этади.

Шунингдек, ушбу лойиҳалар асосида университетда стартап лойиҳалар инкубацияси ташкил этилади. Стартап лойиҳалар ривожлантирилиб, жорий йилда камида 10 та лойиҳа тижоратлаштириш босқинчида олиб чиқилади.

"1 талаба — 1 даромад манбаи" ташаббуси ишлаб чиқиши асосида университет талабалари орасида "Келажакка қадам" дастури доирасида камида 5 та лойиҳани тижорат банки томонидан молиялаштиришга йўналтириш кўзда тутилган.

Бугунги кунда ёшларнинг хорижий тилларни ўрганишига қизиқиши кучли. Бир эмас, бир неча тилни ўрганиб, юқори натижага эришадиган талабаларимиз бор. Хорижий тил сертификатларига эга талабаларни қўллаб-қувватлаш бораида ҳам режаларимиз катта. Айниқса, ижтимоий ҳўмияга мувожаз 20 талабага сертификат харажатлари университетнинг талабаларни рағбатлантириш жамғармасидан қисман компенсация қилинади. Юқори натижа кўрсатган 10 талабага эса махсус рағбатлантириш жорий этилади.

Университетимизда бу йилдан бошлаб халқаро амалиёт дастурлари кенгайтирилиб, хорижда стажировка ўтаётган талабалар сонини ошириш учун янги лойиҳалар ишлаб чиқилади. Бунда амалиёт дастурлари қайта кўрилиб, талабаларга амалиётни хориждаги элчиюна ва дипломатик ваколатхоналардан ташқари хорижий таъбиркорларга ҳам ўташ имконияти яратилди.

Тоқмоқ чет тиллар университетини билан ҳамкорлик дастури доирасида ёши "Work and travel" модели асосида камида 30 талаба қисқа муддатли хорижий иш амалиётига жалб қилинади.

Талаба ёшларнинг яхши мутахассис бўлишида илмий-ижодий фаолият катта аҳамиятга эга. Илмий тўғрақлар сони ва сифатини яхшилаш, уларга жалб этилган талабаларнинг эса 1700 дан 2000 нафарга ошириш режа қилинди.

Йил якуни бўйича таъбиркорликка ўқитилган талабалар сони 1000 нафар, инкубацияга олинган стартаплар 20 та, хорижий амалиётга юборилган талабалар 20 нафар, илмий фаолиятга жалб этилган ёшлар 2000 нафар, битирувчилар бандлиги эса 1000 фоиз даражасига етказилиши кутилмоқда. Бу борада натижаларга эришишда маҳаллий ҳамкор ташкилотлар, таъбирлар билан бирга хорижий ҳамкорларни ҳам жалб этишни кенгайтириш яхши самара беради.

Мазкур чора-таъбирлар орқали ёшларнинг интелектуал, инновацион ва профессионал салоҳияти тўлиқ рўёбга чиқарилади, улар халқаро майдонда рақобатбардор, ташаббускор ва етук мутахассис сифатида шаклланади. Ушбу вазифаларни адо этиш учун, биринчи навбатда, ёшлар соғлом бўлиши зарур. Уларнинг ҳам маънави, ҳам жисмонан соғлом бўлишига етарли шароит яратилган. Президентимиз спорт таъбиркорлигини қўлайитириш, халқаро мусобақаларда голибарни тайёрлаш учун ҳаракат қилиш зарурлигини кўп таъкидлади. Чунки бу ҳам ички, ҳам ташқи фаолиятимизда муҳим қурол, асосий кўрсаткичларимиз намойиши бўла олади.

Кунин кеча Тошкент давлат шарқшунослик университети ректорининг жамоа, профессор-ўқитувчилар ва талабалар Мурожаатномаи қабул қилинди. Унда давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан тарихий учрашувиди илгари сурилган ёшларга оид 32 та тарихий ташаббус ва қарорлар ижроси бўйича таълим муассасамизда амалга ошириладиган устувор вазифалар белгиланган. Улар қаторида ҳар ҳафта "Ёшлар кунин"да ректорнинг талабалар билан мулоқотларини мунтазам ташкил этиш, битирувчилар бандлигини таъминлаш, Япониянинг Balkom компаниясининг 300 минг АҚШ доллари ҳажмади инвестицияси асосида "Ёшлар инновацион маркази"ни ташкил этиш ва бошқа муҳим вазифалар.

Мурожаатномада, шунингдек, битирувчиларимизни юқори малакали ва халқаро майдонда рақобатбардор мутахассис қилиб тайёрлаш, миллий меросимизни тарғиб этиш оладиган ватанпарвар, юксак маънавият эгаси этиб тарбиялашда шарқона аъёнларимиз ҳамда замонавий ёндашувлар асосида берилаётган, Президентимизнинг ташаббусларини бирдамлик билан жорий этишда фаол бўлишга даъват қилинган.

Умуман, қўтулғ заминимиз, мамлакатни бошқаришдаги адолатли ёндашув, ҳар бир масалага билим билан ечим топиш ва давлатимизнинг кўп қиррали сиёсати марказида ёшлар манфаати доимий эътиборда туриши. Учинчи Ренессанс пойдеворини ёшлар қуришини қўрқатмоқда.

Статистик маълумотларга кўра, 2025 йилнинг январь-декабрь ойларида Ўзбекистонда никоҳлар сони 267 мингга ташкил этди. Бу кўрсаткич 2024 йилдагига нисбатан 4,7 мингтага камайган. Ажримлар сони эса деярли 47 мингга етиб, 2024 йилдагидан 1,8 мингтага ошган.

Мулоҳаза

Буюк мутафаккир Жалолиддин Румий ҳазратларининг бундай сатрлари бор: Тананг отдир, рухинг унинг суворийси, От озиғи суворийга озиқ бўлмас. Бугун биз истеъмолчилик жамияти билан рўбарў турибмиз. Отга озиқ берялмизу, уни бошқариши лозим бўлган суворийни унутиб қўяётган давр билан юзма-юзмиз. Истеъмолчилик жамияти билан юзлашиб, оддий топармон-тутармон мавжудотга айланиб қолаётган кишиларни кўриб, ҳазратнинг сўзлари залвори, юки янада ортишини англайди киши.

МАРОМИЙЛИК

МЕЪЁР, МАРОМ, МЎЪТАДИЛЛИК, МУВОЗАНАТ ДЕМАК

Боту АЛИМОВ,
Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳбарининг биринчи ўринбосари

Халқимизда бундай гап бор: “Ёмон сўз тузингга уради, ёмон емиш юзингга уради”.

Мавзумиз истеъмолчилик ва маромийлик экан, у бевосита бугун биз истеъмол қилаётган моддий, маънавий, ахборий “таомлар”нинг сифати, тури билан боғлиқдир.

Авалло, маромийлик деган сўзга тўхталсак. Ҳар бир нарсада меъёр, маром, мўътадиллик бўлади. Бундан инсон ҳам, у мансуб жамият ҳам фойда кўрмайди.

Мавзуга бевосита дахлдор — АҚШдаги яқин ўтмиш воқелигига тўхтайдиган бўлсак, бир қатор социологлар истеъмолчилик ҳолатининг вужудга келишини Иккинчи жаҳон урушидан сўнг пайдо бўлган орқича ишлаб чиқариш қувватлари сақлаб қолингани билан боғлайди.

Дарҳақиқат, уруш йилларида АҚШ саноти жадал ривожланган, ҳарбий бюрократлар ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажми кескин ошган. Уруш тугагач эса гарчи эҳтиёж уруш давридагидек бўлмаса-да, ишлаб чиқариш қуввати сақлаб қолинди. Бу эса оммавий истеъмолчи рағбатлантиришни талаб қилди. Натияжада америкаликларнинг истеъмол эҳтиёжи ҳаёт тарзига сингди, маданий қадрият сифатида шаклланди.

Бунда асосий тарғибот куроллари сифатида турли шаклдаги реклама, ОАВ, киноиндустриядан кенг фойдаланилди. Урушдан кейинги “бахтли америкалик”нинг қиёфаси моддий бойлик, доимий харид ва дабдабали турмуш кегириш дея тасвирлана бошлади.

Ушбу гоё, истаъимизми-йўқми, жамиятимизда ҳам ўз таъсирини сездириб бормоқда. Унинг миллий қадриятлар, ёшлар ва улارнинг масъулияти, эркак ва аёл ўртасидаги ахлоқий муносабат, оиланинг маънавий илдизига салбий таъсири натияжада нафс ва хирсани қондириш, ёшликни ўйин-кулги билан ўтказиш ҳамда шу энгил йўлни ҳаёт тарзига айлантириш асосий гоёга айланди.

Ёшлардан энг муҳим масъулиятлар олиб ташланади, ўғил боланинг асосий сифати пул топиш ва бой бўлиш, қиз боланинг сифати гўзал ва мафтункор кўриниши билан ўлчана бошлади. Эркакларнинг асосий вазифаси бой бўлиш учун ҳар қандай пул

топиш манбалари — қимор ўйинлари, ўғирлик, фирибгарлик, жиноятга қўл уришдан то тадбиркорликка чегарасиз бўлса, аёллар жозибодор кўринишлари учун ахлоқ-одоб меъёрларини унутишлари табиий ҳолга айланди. Бойлик, моддий қаршида соф инсоний туйғулар, фазилатлар, хусусан, меҳр ва муҳаббат эскилик сарқити сифатида четта қичди.

Кейинчалик мазкур гоёнинг “цивилизациялашган” давлатларда кенг тарқалиши оқибатида ҳар хил ижтимоий иллатлар урчиди. Болалар ота-оналаридан узоқлашди, жамиятга қариялар уйи деган қараш кириб келди. Оилавий ажримлар ортиди, қадриятлар

ўйинлар ўйнаш, шу боис, кечроқ турмуш қуришни танлаш ёшларнинг таянган нуқтаси бўлиб қолди. Бу эса жамиятдаги маънавий ва ахлоқий мувозанатга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Статистик маълумотларга кўра, 2025 йилнинг январь-декабрь ойларида Ўзбекистонда никоҳлар сони 267 мингга ташкил этди. Бу кўрсаткич 2024 йилдагига нисбатан 4,7 мингтага камайган. Ажримлар сони эса деярли 47 мингга етиб, 2024 йилдагидан 1,8 мингтага ошган.

Никоҳлар сони камайиши, аввало, никоҳ ёшининг кечикиши, иқтисодий барқарорликка интилиши билан изоҳланади. Ажрашиллар

билан, оилавий масъулият ўрнини шахсий манфаат билан алмаштиради.

Жамиятимизнинг маънавий иқлимидаги асл манзарани кўриш, оғриқ нуқталаримиздан боҳабар бўлиш мақсадида 2024-2025 йилларда Республика Маънавият ва маърифат маркази томонидан барча ҳудудларимизда социологик тадқиқот ўтказилди. Сўровларда 378 минг юрtdошимиз иштирок этди. Кўйида тадқиқот натижасида аниқланган айрим маълумотларни келтириб ўтамиз.

Урф-одат ва маросимларнинг серҳаҷатлиги 14,6 фоиз ҳолатда оилавий ажрашилларга сабаб бўлмоқда. Тадқиқотда иштирок этган респондентларнинг айтиши 21 фоизи бутунги кунда оилавий тадбирлар Covid-19 пандемияси вақтидаги каби кўпи билан 30 киланинг тақлиди қилган ҳолда камҳарж ўтказилишини қўллаб-қувватлайди. Бу кўрсаткич 2024 йилнинг мос даврига нисбатан 5 фоиз камайган.

Респондентлардан жамиятдаги энг керакли қадриятлар ҳақида сўралганида “меҳнат-севарлик” деган жавоб 2024 йилнинг мос даврига нисбатан 2 фоиз камайган, яъни бутунги кунда жамиятда ҳалол меҳнат орқали ижтимоий эҳтиёжларини қондириш даражаси пасаймоқда.

Сўровнома вақтида 26,5 фоиз респондент орқича маблағини фарзандлар тарбияси ва уларни хоризжа ўқитишга сарфлашга тайёрлиги аниқланди. Ушбу кўрсаткич 2024 йилнинг мос давридагига нисбатан 3,7 фоиз пасайган, яъни фарзандларнинг таълим-тарбиясига инвестиция қилиниши истагида бўлган фуқаролар улуси камаймоқда.

Ташқи мафкуравий таъсирлар ва оммавий маданиятнинг жамиятимизга кириб келиши сабабли ёшларнинг ҳулқ-атвори ва маънавиятидаги ўзгаришлар ўрта ёш ва кекса аҳоли вакиллари томонидан 69,3 фоиз ҳолатда салбий баҳоланмоқда.

Ушбу муаммолни нуқтада Республика Маънавият ва маърифат маркази миллат зиёлиларини ўз атрофида бирлаштириб, маънавий қадриятларимизга, жамият бирдамлиги ва ижтимоий ҳаётга салбий таъсир қилаётган иллатларга қарши чоралар ишлаб чиқиш ва улари амалга оширишни энг муҳим вазифалардан бири сифатида ўз олдига қўйди.

Бу вазифалар доирасида маромийлик концепциясини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, маромийлик тарғиботини, айниқса, ёшлар орасида кенг йўлга қўйиш, катта авлоднинг зиёлиларини, турли соҳа фаолларининг тарғиботчилик хусусиятларини янада оширишга эътибор қаратилди. Ёшлар онгига истеъмолчилик таъсирини камайитириш ва маънавий барқарорлигини таъминлаш учун барча соҳаларда, айниқса, таълим ва ижтимоий ташкилотларда тарғибот ва маърифий ишларни кенг йўлга қўйиш лозим.

Антимаромийлик гоёларига қарши барқарор маърифий муҳит яратишда ижтимоий тармоқларнинг ҳиссаси ниҳоятда катта. Шу маънода, яна бир устувор вазифа сифатида медиаконтентларнинг жамиятдаги меъёр ва мўътадилликка салбий таъсир қилувчи гоёлар тарғиботини доимий мониторинг қилиш, улаларга қарши таъсирчан гоёларни илгари сурувчи медиаеркаларни амалга ошириш чоралари қўйилди. Миллий контентлар меъёр тарғиботини кучайтиришга ва маромийликни кундалик ҳаёт тарзимида айлантиришга йўналтирилди.

Маромийликнинг таълим муассасалари ва ижтимоий ташкилотларда кенг тарғиб этилиши маърифий дастурлар, семинарлар ва машғулотлар орқали амалга оширилди. Мазкур гоё тарғиботида ўқитувчи ва мураббийлар, устозлар улусини ошириш гоёнинг тарбиявий жиҳатларини, маънавий қийматини ёшлар онгига сингдиришга самарали хизмат қилади.

Маромийликни таъминлашда ёшларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, жумладан, бу гоёни ривожлантириш учун ёшлар томонидан илгари сурилган лойиҳа ва ташаббусларни ўрганиш, уларнинг қалбига қўлоқ тутиш концепциядан кутулаётган натижани оширади.

Аслида, маромийлик деган тушунча бизга бегона эмас, кеча ёки бугун пайдо бўлгани йўқ. Ҳаётда ҳам, оилада ҳам кишилар билан муносабатларда меъёр, маром, мўътадиллик, мувозанат лозим. Минг йиллар давомида халқимиз шундай қадриятлар асосида яшаган. Бугунги глобал даврда эса миллий қадриятларига таянган, уни ҳурмат қилиб, замонавий дунё билан юзлаша оладиган масъулиятли авлодларгина ашаб қолади, келажакка хизмат қила олади.

инкирозога учради, бениқош яшаш табиий ҳолга айланди, диний қадриятлар, эҳтиқод бурчи олиб ташланиб, шунчаки маросим бўлиб қолди. Ёшлар орасида энгил-елпиликка берилиш, алкоголь, тамаки ва гиёҳвандлик моддалари истеъмоли кучайди.

Минг афсуски, ушбу гоё чегаралардан ўтиб, бизнинг ҳаётимизда ҳам илдиз ота бошлади. Ёшларимизнинг дабдабали ҳаётга интилиши, қарсади уй қуриш, қиммат машиналар олиш мақсади, шов-шувули тўй қилиш орзуси, бир сўз билан айтганда, манишат ва дабдабазорлик кайфияти кучайди. Эркак учун бойлик ва молиявий устулик устувор мақсадга айланди. Аёл эркакнинг олдига янги орқича талабларни қўя бошлади.

Эшитилиши кўпроқ бўлса-да халқимизда чуқур мазмунига эга “Эр-хотин — кўш ҳўкиз” деган нақл бор. Унда оила юкнини ҳамжиҳатдалик тартиби, аҳил яшаш, бирига молиявий ривожланиш, фарзанд тарбиялаш, муаммоларни ҳал қилиш каби қимматли таъминотлар акс этган. Лекин янги истеъмолчилик гоёси таъсирида бу тушунчалар четта чиқа бошлади.

Талайгина диний қадриятлар инкор этилиб, нафс ва манфаатлар олдига қичди. Никоҳда маҳрга кўп ҳолларда келин кувёдан уй, автомобиль, қимматбаҳо буюмлар беришини, умра ва ҳажга олиб боришини талаб қилмоқда.

Жамиятимизда исрофгарчилик ва моддийта берилиш иллати шиддат билан олға интилмоқда. Натияжада ёшлар турмушга тайёргарликни билим олиш, касб-ҳунар ўрганиш, фарзанд тарбиялаш кўникмаларини ўзлаштиришга эмас, тез бойишда деб ҳисобламоқда. Бунга эришиш учун эса чет элда ишлаш, қимор ва тез пул келтирувчи бошқа

ошиши эса оилавий муносабатлардаги сифат ўзгаришларидан далолат беради. Айниқса, ажримларнинг 60 фоиздан ортиғи шаҳарларга тўғри келаётгани шаҳар муҳитида индивидуал эркинлик ва иқтисодий мустақиллик юқорилигини кўрсатади.

Қизик, эркинлик, молиявий мустақиллик каби иборалар бир қарашда жуда ёқимли эшитилади. Инсон пул ва моддийта билан етарлилик таъминланса, бунинг нимаси ёмон дейиш мумкин. Аммо айни шу оимиллар ўзгача маъно касб этиб, алдамчи никоҳбаҳо айланиб, ажримлар кўпайишига, никоҳ камайишига, пировардида демографик салбий ўзгаришларга сабаб бўлаётгани, буни инобатга олишимиз зарур.

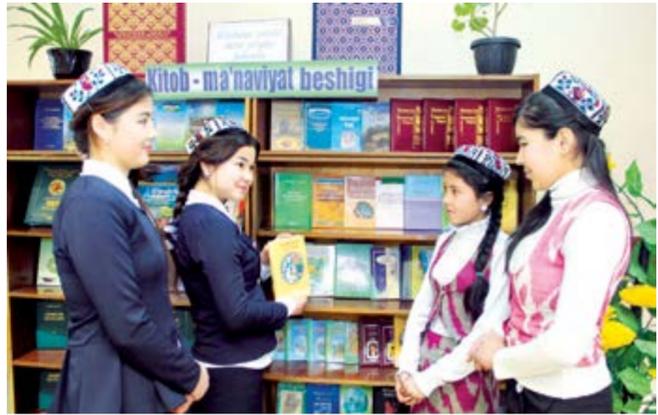
Яна бир ачинарли жиҳат шуки, бугун ахборот тарқатишда энг устувор восита бўлган ижтимоий тармоқлар ҳам антимаромийлик — меъерини бузиш гоёлари тарғиботчисига айланди. Контентларнинг ақсарияти геоним — ҳаётдан лаззат олишга мойиллик, экзистенциализм — ҳаёт маъносини инсоннинг ўзи яратиши, романтик ниғиллик — жамият қондаларини рад этиш, исенкорлик ва ўз-ўзини йўқ қилишга мойил руҳият каби гоёлари оммалаштириш куралига айланди.

Ижтимоий тармоқлар вайерларини доим дабдабали ҳаёт, қиммат ва чиройли буюмлар, эскюзилар саёҳатлар, глобал тажрибаларни кенг тарғиб қилиб, аёллар ва ёшларнинг онгига гўзал ҳамда навқирон кўриниш, ҳаётдан фақат ўйин-кулги ва моддийта лаззат олиш каби қарашларга уруғ берапти. Маром ва меъёрга салбий таъсир этувчи гоёлар маънавий ва ахлоқий масъулиятни камситиш, нафс ҳақида истеъмолчиликка мойилликни кучайтиришга хизмат қилмоқда.

Шу ўринда Республика Маънавият ва маърифат маркази мутахассислари, оимилар ва зиёлилар ҳамкорлигида ишлаб чиқилган маромийлик гоёсига тўхталиб ўтсак. Бу гоё юқоридagi каби тенденцияларга қарши қартилган бўлиб, инсонни нафс эмас, ақл ва маънавият бошқариши лозимлигини тарғиб этувчи муқобили ва барқарор гоёдир.

Маромийлик инсон ҳаётини меъёр, масъулият, сабр, маънавий маром ва келажакки ҳисобга олган ҳолда яшаш тарзини англайди. Дабдаба ва аънаёнага ўранган истеъмолчилик эса, аксинча, ҳозирни, бугунги лаззатни биринчи ўринга қўйиб, келажак масъулиятини иккинчи даражага туширади.

Тахлилларга кўра, бундай истеъмолчилик инсонда сунъий эҳтиёжлар яратди, қаноат ҳиссини йўқотди ва доимий қониқмаслик ҳолатини шакллантиради. Бу жараён, айниқса, ёшлар онгига хавфли тусл олади. Чунки дунёқароши ҳали тўлиқ шаклланмаган ёшлар учун истеъмолчилик меҳнат ва сабр ўрнини тез бойиш истаги билан, маънавий камолот ўрнини ташқи кўриниш ва дабдаба

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ
МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz (71) 233-47-05

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарибмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузурдаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-346.
31346 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нарҳда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Нодир Маҳмудов
Мусаҳҳих: Шерзод Маҳмудов
Дизайнер: Зафар Рўзиев

Манзилими:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

Ўза якуни — 21:35 Топширилди — 23:15

Аёл — дунёнинг эрка малағи, хаёлотнинг ширин париси. Орзулари осмондайин соф, туйғулари асл сарафроз. Бўйни тўла садаф, дур, мунчок, кўз тегмасин, тақинг кўзмунчок. Гангитган у Одам Атони, кечирмайди қўпол хатони. Баъзан танги, меҳрибон, мушфиқ, гул унади қадамларидан, баъзан эса терс, тунд, тошбағир, ўтолмайсиз хатто ёнидан.

Қатралар

Бу дунёнинг эрка малағи

Тонгда туриб ибодат қилар, фарзандларин бахтини тилар. Улар доим соғ бўлишини, орзулари ушалишини, бахти бекам, бой бўлишини сўрар мудом Тангридан.

Ўз гамини асло емайди, ўзи учун яшай деймайди. Гар кўнглини оғритсангиз ҳам, озор бериб йиғлатсангиз ҳам, оилани муқаддас билиб, ҳаётдан нолиб юрмайди. Яшайверар дардини ютиб, фароғатли кунларни кутиб. Аёлларга фақат тўкис бахт керак, омонатмас, бекам-кўст, нақд керак!

Сўраб қўйгин кўнгил учун, кўнгли қолмасин

Кўнглимиз жуда нозик, меҳр истар мудом дилимиз. Оилада бўлсин деймиш ўз ўрнимиз, айтар сўзимиз. Ён-атрофга тийрак боқиб, қани эди ҳеч бўлмаса деймиш камимиз. Юғураимиз, еламин, уйим-жойим, болам ва яна иштин деймиш, чарчашини ҳам билмаймиш. Гўё бу омонат дунёга боғлаб бергандайин умримиз.

Кўнглимиз эса доим ҳам тўлавермас экан, баъзан ризо, норизо, нимадандир келтири, беҳаловат, нимагадир шошган, улгура оламанми деган хавотир билан яшайверамиз.

Аёл, тўхта бир пас. Қайга шошмоқдасан, бунчалар елиб-ноғурмасанг, тиниминг борми ўзи, уйқунда ҳаловат, ором-чи? Турмуш ўртоғининг кўнглини олсан, фарзандларинг парвона мисол гирдиқалаксан, набиралар қурушвида шодсан-хуррамсан.

“Кийим-бошим бут, пулим бор чўнтагимда, севган касбим билан машғулман, фарзандларим соғу саломат, яна нима керак менга”, дейсан ва ўз фикрингдан, бахтинг бутунлигиндан яйраб кетасан.

Тўғри, бу кўна оламда яшашнинг ўзи ҳам бахт. Аммо ўйлаб кўрайлик-чи, азиз аёллар, қачон ташвишландик ва безовта бўлдик соғлигимиздан? Нега юрагимиз тез ёки секин умроқда сўнгги вақтларда, баъзан ҳаво етмай қолгандек бўлар бу кен дунёда...

Нега бундан ташвишланмай, қўрқмаймизми? Ахир боғлаб бермаганлар-ку бизни дунёга? Баъзан турмушнинг мушталари ичра борлигимизни, узоқдаги яқинларимизни ҳам унутмаёздик. Кекса онангизни соғинсангизда, бориб кўришга вақт тополмай қолдингиз, ўз ишингиз билан бўлиб.

Балки ёлғизгина опангиз йўлингизга термулиб кўз тикмоқдадир сарғайиб сўлиб. Ака-ука, амма-хола, жияларингиз қондошингиз, қонингиз ахир. Сиз уларнинг бир бўлагингиз, ўрлашиб қолмадингизми оила ва рўзгор ташвишларига?

Мен ўзимдан қиёс олиб ёздам буларни. Чунки баҳонам кўп, етмайди вақтим. Ишим кўплигини, вақтим озлигини важ-қорсон қилиб кўрсатаман. Ҳатто ёнимдаги қўшни кампирдан ҳол сўрай олмай қоламан баъзан. Эртага, эртага дейман, лекин эрталарнинг эртаси кўпдир. Қачон қизларим билан кинога ёки концертга тушидим, ҳатто ёлғизимиз ҳам.

Ўйладим, узоқ ўйладим, ўзим учун яшайман энди. Эртага шифокор кўригидан қайта ўтаман. Наврўзи оламда Бухорога кетаман. Дадам ва онамдан қолган омонат — опам ва акаларимни бориб кўраман, дийдорига тўяман.

Аёл, сен ҳаётнинг фаршасинсан. Умрининг ва оиланинг сариштаси, кўнгли малагисан. Биламан, барибир ўзинг учун

яшамайсан, ўзгалар гамини ейсан. Аммо билиб қўйки, ўша ўзгалар сенинг борлиқдаги боринг бўлади. Баъзан уллар йўлларингга кўз тикиб, беҳосдан, бемаврид ўтиб қолади.

Меҳр ва бахт улашувчи зотсан. Улашавери шодлик, баракат топ касбу қориндан. Бироқ оғоҳ бўлган соғлигингдан ҳам. Олисдаги қариндошинг хафа бўлмасин, сўраб қўйгин кўнгли учун, кўнгли қолмасин. Фарзандинг қалбига ҳам бир мўралаб қўй, унда қандай кечяпти фикр билан ўй?

Ҳашамат истамас, бойлик не даркор?

Жуда ҳам таъсирчанмиз, сув кўтармас сирқамиз. Баъзан ҳақ ва ноҳақнинг фарқида ҳам бормаймиш. Олов янглиғ ёнамиз, этилмайди бошимиз, хато қилиб қўйсак-да, тан олмайди ёшимиз.

Мен сулувман, билимдон, тажрибам ҳам бисёрдир. Ўзгача даст турмоғим жуда мушкул, душвордир. У айбондир, у гумроҳ, нечун энди уэр сўрар мендек моҳи пок? Битта гап орқали, иккита гап кўй, сув мисол пуққалиб сачрайверамиз. Кўнглим не истаиди, дил нени хошлар, ўзимиз ҳам билмай қолаверамиз.

Мен ҳам шу хиққатнинг ўжар хилданман, индамай қаққанлар, ордан тош отганлар, дўст кўришиб соттанларнинг юзига қараман келмас. Балки фелым оғирдир, қусурим жуда бисёр, билиб-билмай қилган хатоимни кечиргин Парвардигор.

Баҳор янглиғ турфа хил тулсанса-да, фелымиз, киноя, ҳазиллардан хил кетса-да, дилимиз, ноҳақ кўролмасликдан оғрися юрагимиз, барини ортга ташлаб, яшайверамиз.

Аёл шундай хилқат, шундай мўъжиза, дардино дунёни ўзига сиғмас. Аямай озгина меҳр берсангиз, эъзозларга қўмилар ҳар бир лаҳзаингиз. Ҳашамат истамас, бойлик не даркор, кўнгли кўчасига теранроқ боқинг.

Қанда бўлмаса ҳам ойда бир марта сен менга ягонаман, дея сўз қотинг! Аёлим ёнимда бўлсин десангиз, кўнглимни нурафшон қилсин десангиз, сиз уни ардоқлаб, сиз уни севинг!

Гуличеҳра ДУРДИЕВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

GAZETA DAGI MATERIALLARI LOTIN EZUVIGA ASOSLANGAN UZBEK ALIFBOSIDA UQISH UCHUN MAZKUR QR-KODNI SKANER QILING.